

Uchwała Nr XII/82/11
Rady Powiatu w Rybniku
z dnia 1 grudnia 2011 r.

**w sprawie przyjęcia do realizacji
"Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych
na lata 2011-2016".**

Na podstawie art. 12 pkt 11 z dnia 5 czerwca 1998 r o samorządzie powiatowym (j.t. Dz.U. z 2001 r. nr 142, poz. 1592 z późn. zm.) w związku z art. 35a ust 1 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2011 r. nr 127, poz. 721 z późn. zm) Rada Powiatu w Rybniku uchwala co następuje:

§1

Przyjmuje się do realizacji "Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2011-2016", zawierający działania w zakresie:

- rehabilitacji zawodowej,
 - rehabilitacji społecznej,
 - przestrzegania praw osób niepełnosprawnych,
- stanowiący integralny załącznik do niniejszej Uchwały.

§2

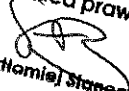
Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Rybniku.

§3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Jan Tokarz

Radca prawny

Bartłomiej Stanezek

**Starostwo Powiatowe
w Rybniku**

**Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób
Niepełnosprawnych
na lata 2011-2016**

PRZEWODNICZĄCY RADY

Jan Tokarz

Rybnik 2011

SPIS TREŚCI

	Strona
WSTĘP.....	3
I. DEFINICJE I ZAŁOŻENIA OGÓLNE.....	6
II. DIAGNOZA PROBLEMU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI W POWIECIE RYBNICKIM.....	11
2.1.Struktura osób niepełnosprawnych w powiecie w roku 2010 na podstawie danych podanych przez instytucje Powiatu i Gmin.....	13
2.2.Podsumowanie działań na rzecz osób niepełnosprawnych wynikające z analizy wyżej wymienionych danych.....	17
III. POWIATOWY PROGRAM NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	31
PODSUMOWANIE.....	40

Wstęp

W społeczeństwach cywilizacyjnie rozwiniętych niepełnosprawność człowieka jest niezwykle istotnym problemem. Obraz osób niepełnosprawnych i przekonania na temat tego: kim są, co potrafią, co im się od społeczeństwa należy i jakie prawa im przysługują uzależniane są od czynników:

- historycznych,
- społeczno-kulturowych,
- rozwoju ludzkiej cywilizacji.

W obecnych czasach na ogół rozumiemy i wspieramy osoby niepełnosprawne – ale czy przyznajemy im „pełnię” człowieczeństwa i wszystkie przysługujące innym ludziom prawa!

Aktualnie odnotowuje się tendencje wzrostowe osób niepełnosprawnych z uwagi na rozwijającą się technikę, zanieczyszczenie środowiska naturalnego, postęp medycyny ratującej życie, nie zawsze umiejącej zapobiec skutkom chorób lub wypadków. Stresujący tryb życia też jest przyczyną dużej liczby przypadków niepełnosprawności.

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych jest dokumentem, dzięki któremu będzie można realizować dobre inicjatywy i wprowadzać zmiany dot.: realizacji zadań zmierzających do przestrzegania i traktowania osób niepełnosprawnych w oparciu o idee praw człowieka z uwzględnieniem pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym.

Narodowa Strategia Integracji dla Polski stwierdza jednoznacznie; „Prawa wszystkich obywateli do równego dostępu do instytucji publicznych, rynków dóbr i rynku pracy – w tym również obywateli zagrożonych wykluczeniem społecznym – muszą być przestrzegane”¹.

Program będzie realizował cele:

1. Usprawnienia systemu informacji np. baza danych;
2. Likwidację barier utrudniających osobom niepełnosprawnym dostęp do wielu sfer życia społecznego i zawodowego oraz negatywnych postaw wobec niepełnosprawności;
3. Realizację koncepcji – systemu aktywizacji społecznej, edukacyjnej, zawodowej dla osób niepełnosprawnych;
4. Zintegrowanie podmiotów działających w imieniu i na rzecz osób niepełnosprawnych;

¹ Narodowa Strategia Integracji dla Polski, Warszawa 2004 rok.

5. Określenie zadań, których realizacja przyczyni się do poprawy warunków życia i funkcjonowania osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej przy uwzględnieniu istniejących zasobów i możliwości Gmin oraz Starostwa.

Przyjęcie Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych jest zgodne z art.18.ust.2pkt 2 Ustawy z dn. 8.03.1990 r. o Samorządzie Gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142.poz z póź. zm.) oraz wykonaniem zadań zawartych w art.35 ust.1 Ustawy o Rehabilitacji Zawodowej i Społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, która została wprowadzona Ustawą z dn. 17.12.2001 r. o zmianie Ustawy o pomocy społecznej, ustawy o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży, Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, Ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz Ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. Nr 154,poz.1792).

W pracach nad Programem wykorzystano:

1. Zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Rybnickiego z 2002 roku
2. Ustalenia i wytyczne przekazane w trakcie prowadzonych konsultacji na spotkaniach z:
 - Powiatową Społeczną Radą do Spraw Osób Niepełnosprawnych
 - Kierownikami Ośrodków Pomocy Społecznej
 - Powiatowym Rzecznikiem do Spraw Osób Niepełnosprawnych
 - Pracownikami Szkolnictwa Specjalnego
 - Warsztatami Terapii Zajęciowej, itp.

Koordynatorem Programu jest - Starostwo Powiatowe w Rybniku.

Realizatorzy Programu:

1. Powiat Rybnicki.
2. Gminy:
 - Czerwionka – Leszczyny,
 - Gaszowice,
 - Jejkowice,

- Lyski,
 - Świerklany.
3. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rybniku.
 4. Dom Pomocy Społecznej pod wezwaniem św. Józefa w Lyskach dla kobiet przewlekle, psychicznie chorych.
 5. Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu rybnickiego.
 6. Zespół Szkół Specjalnych w Czerwionce - Leszczynach im. Weroniki Sherborne.
 7. Warsztat Terapii Zajęciowej w Czerwionce – Leszczynach prowadzony przez Regionalną Fundację Pomocy Niewidomym z Chorzowa.
 8. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Czerwionce – Leszczynach.
 9. Powiatowa Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza typu socjalizacyjnego w Czerwionce-Leszczynach.
 10. Powiatowy Rzecznik do spraw Osób Niepełnosprawnych.
 11. Organizacje pozarządowe:
 - Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych, Inwalidów, ich Opiekunów „SONIO” Świerklany.
 12. Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

Źródła finansowania:

- Powiat Rybnicki
- Gminy Powiatu
- PFRON
- Inne

I. DEFINICJE I ZAŁOŻENIA OGÓLNE

Program skierowany jest do mieszkańców niepełnosprawnych, ich rodzin i otoczenia w powiecie rybnickim. „Przez wiele lat dla określenia niepełnosprawności używano terminu inwalida. Najogólniej „inwalidą (łac. Validus – silny, zdrowy, in - brak siły, bezsilny, słaby, brak zdrowia, chory) jest człowiek, u którego występują wady lub defekty fizyczne lub umysłowe”². Pojęcie „niepełnosprawności” obejmuje różne ograniczenia, wynikające z uszkodzenia zdolności wykonywania czynności.

Dla potrzeb w/w programu przyjmujemy definicje zawarte w:

- a. Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych – „ Niepełnosprawnymi są osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi”.
- b. Ustawie z dn. 27.08.1997 r. o Rehabilitacji Zawodowej i Społecznej oraz Zatrudnianiu Osób Niepełnosprawnych, która powyższą definicję zawęży i określa:
„ Niepełnosprawnymi są osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności ogranicza zdolność do wykonywania pracy zawodowej, jeśli uzyskały orzeczenie”³.

Analizując przedstawione definicje należy stwierdzić, że niepełnosprawność jest różnorodna. Może mieć charakter fizyczny, psychiczny i intelektualny – przejściowy lub stały. Występuje we wszystkich grupach wiekowych. Zgodnie z wymienioną Ustawą dla osób niepełnosprawnych w wieku 16 lat i więcej ustalono trzy stopnie niepełnosprawności:

- Znaczący,
- Umiarkowany,
- Lekki.

² K.J.Zabłocki, *Psychologiczne i społeczne wyznaczniki rehabilitacji zawodowej inwalidów*, Warszawa 1992

³ Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, Dz. U. Nr 123, poz.776 z późn. zm.

Stopnie niepełnosprawności orzekane są przez powiatowy, wojewódzki lub były krajowy zespół orzekający o stopniu niepełnosprawności. Inne orzeczenia wydane przez organy do tego upoważnione przed wejściem w życie ustawy, tj. przed 01.01.1998 r. traktowane były na równi z orzeczeniami stopnia niepełnosprawności.

Zbiorowość osób niepełnosprawnych została natomiast podzielona na dwie grupy:

- Osoby niepełnosprawne prawnie tj. takie, które posiadały odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez uprawniony organ.
- Osoby niepełnosprawne tylko biologicznie, tj. takie, które nie posiadały orzeczenia, ale odczuwały całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych.

I tak:

Znaczny – stopień niepełnosprawności ma osoba o naruszonej sprawności organizmu, która jest:

- Niezdolna do podjęcia zatrudnienia,
- Zdolna do wykonywania zatrudnienia w zakładzie pracy chronionej lub Zakładzie Aktywności Zawodowej, wymagająca niezbędnej w celu pełnienia ról społecznych stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

Umiarkowany – stopień niepełnosprawności ma osoba o naruszonej sprawności organizmu, która jest zdolna do wykonywania zatrudnienia na stanowisku pracy przystosowanym odpowiednio do potrzeb i możliwości wynikających z niepełnosprawności, wymagająca w celu pełnienia ról społecznych częściowej lub okresowej pomocy innej osoby w związku z ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

Lekki – stopień niepełnosprawności ma osoba o naruszonej sprawności organizmu, zdolna do wykonywania zatrudnienia, niewymagająca pomocy innej osoby w pełnieniu ról społecznych.

WYKAZ RÓWNORZĘDNYCH ORZECZEŃ

kwalifikujących osobę do grupy osób niepełnosprawnych prawnie oraz określenia stosowane
w klasyfikacji niepełnosprawności, inwalidztwa prawnego w latach 1998 i 2002 rok

Tabela nr 1

Stopień niepełnosprawności	Rok 2002	Rok 1998
	Rodzaje orzeczeń równorzędnych	Grupa inwalidzka
Znaczny	- Całkowita niezdolność do pracy i samodzielnej Egzystencji, - I grupa inwalidztwa, - Orzeczenie o długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym z uprawnieniem do zasiłku pielęgnacyjnego.	I grupa inwalidztwa
Umiarkowany	- Całkowita niezdolność do pracy, - II grupa inwalidztwa.	II grupa inwalidztwa
Lekki	- III grupa inwalidztwa, - Częściowa niezdolność do pracy, - Celowość przekwalifikowania zawodowego, - Orzeczenie o długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym bez uprawnienia do zasiłku pielęgnacyjnego.	III grupa inwalidztwa

Źródło: Zgodnie z obowiązującymi przepisami w NSP 2002 do grupy osób niepełnosprawnych prawnie nie zaliczono osób, które uzyskały orzeczenie o grupie inwalidztwa wydane przez MON lub MSWiA oraz orzeczeń o długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym wydanych przez KRUS po 31.12.1997.

Uwaga: zgodnie z obowiązującymi przepisami z 2002 roku do grupy osób niepełnosprawnych prawnie nie zaliczono osób, które uzyskały orzeczenie o grupie inwalidztwa wydane przez MON lub MSWiA oraz orzeczeń o długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym wydanych przez KRUS po 31.12.1997 roku.

Zbiorowość osób niepełnosprawnych prawnie podzielona na dwie grupy to: (uwzględniono subiektywną ocenę zdolności do wykonywania podstawowych czynności do aktualnego wieku)

Pierwsza grupa – osoby niepełnosprawne prawnie i biologiczne t.j. „ON” posiadające orzeczenie i równocześnie odczuwające całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania podstawowych czynności.

Druga grupa – osoby niepełnosprawne tylko prawnie t.j. „ON” posiadające orzeczenie nieodczuwające ograniczonej zdolności do wykonywania podstawowych czynności.

Czynności podstawowe to zgodnie z wiekiem:

- Niemowlęta – prawidłowa reakcja na bodźce zewnętrzne (płacz, uśmiech, gesty, odruchy...)
- Dzieci w wieku przedszkolnym – zdolność brania udziału w grach i zabawach w grupie rówieśników
- Dzieci w wieku szkolnym – uczęszczające do szkoły i uczestniczące w obowiązkowych zajęciach
- Osoby w wieku aktywności zawodowej – praca zawodowa, nauka lub prowadzenie gospodarstwa domowego
- Osoby w wieku starszym – samoobsługa przy czynnościach higienicznych, zakupy, przyrządzanie posiłków itp.

Biorąc pod uwagę przedstawione powyżej definicje oraz informacje zakładamy, że do najważniejszych zadań potrzeb społecznych, które będą realizowane na rzecz osób niepełnosprawnych i ich środowiska **należy włączyć**:

- Dowartościowanie i ujawnianie różnic indywidualnych „ON”
- Faktyczną realizację praw obywatelskich „ON”, które nie mogą być w żaden sposób dyskryminowane, stygmatyzowane, wykluczane
- Ukierunkowanie procesów społecznych i ekonomicznych na autentyczne potrzeby „ON” ich środowiska
- Zapobieganie marginalizacji i niskiemu uczestnictwu „ON” w życiu społecznym poprzez organizację systemu aktywności społecznej i zawodowej.

Nowe podejście do w/w problemów zostało przekazane w:

- Standartowych zasadach wyrównywania Szans „ON” Uchwała z dn. 3.12.1993 r.

Zgromadzenia Ogólnego ONZ.

- Wspólnota Europejska zgodnie z w/w Standardowymi Zasadami wydała, w tym:

Komunikaty i Uchwały:

- XII/1995 r. – Raport p/n „Niewidzialni Obywatele”
- 20.XII.1996r. – Uchwała Rady i Przedstawicieli Rządów Państw Członkowskich – „Równe Szanse dla „ON”
- 20.V.2001 r. Komunikat Komisji – „W kierunku Europy bez barier dla „ON”

Zgodność ustawodawstwa polskiego i działań naszego rządu z wytycznymi „Standardowych zasad wyrównywania szans „ON” potwierdzają:

- 5.X.1993 r. - Rządowy Program działań na rzecz „ON” i ich integracji ze środowiskiem
- 1.VIII.1997 r. - Karta Praw Osób Niepełnosprawnych zawarta w Uchwale Sejmu RP
- 27.VIII.1997 r. – Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu „ON” z późniejszymi zmianami
- Konstytucja RP zawierająca zapisy zapobiegające praktykom dyskryminacyjnym wobec „ON”
- Zapisy w Kodeksie Pracy zabraniające praktyk dyskryminacyjnych wobec „ON” w stosunku pracy.

II. DIAGNOZA PROBLEMU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI W POWIECIE RYBNICKIM

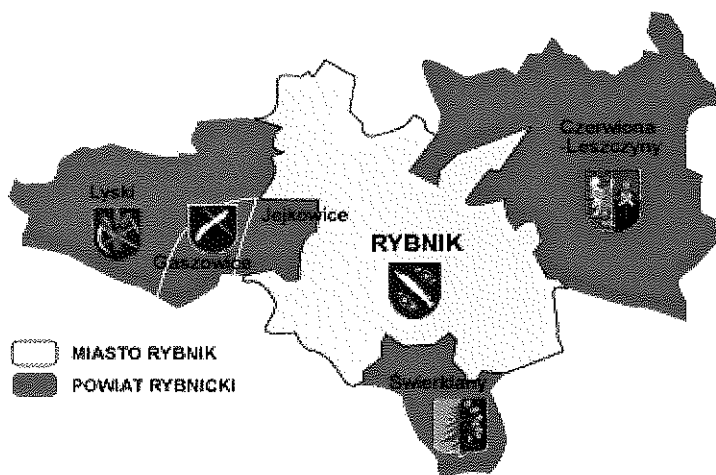
Zgodnie z danymi z Narodowego Spisu Powszechnego w 2002 roku Powiat Rybnicki zamieszkiwało 72,9 tys. mieszkańców w pięciu gminach, a mianowicie:

1. Czerwionka – Leszczyny	- 41,1 tys. mieszkańców
2. Gaszowice	- 8,5 tys. mieszkańców
3. Jejkowice	- 3,5 tys. mieszkańców
4. Lyski	- 8,8 tys. mieszkańców
5. Świerklany	- 11,0 tys. mieszkańców

Razem 72,9 tys. mieszkańców

Powiat rybnicki graniczy z trzema powiatami ziemskimi (raciborskim, wodzisławskim, gliwickim) jak również znajduje się w sąsiedztwie miast na prawach powiatu Żory i Rybnik. Miasto Rybnik (powiat grodzki) znajduje się w centralnej części powiatu dzieląc jego strukturę na 3 części niepołączone ze sobą, co stanowi wyjątek w skali całego kraju.

Rysunek 1. Położenie ziemskiego powiatu rybnickiego względem grodzkiego powiatu rybnickiego – Miasta Rybnik⁴.

⁴Starostwo Powiatowe Rybnik, *Rowerem po Zielonym Powiecie*, ARW"Vectra" Rybnik 2004, s.6

Wskaźnik liczby mieszkańców niepełnosprawnych w w/w Gminach Powiatu nie do końca był wiarygodny. Ponieważ w trakcie NSP mieszkańcy odpowiadali na pytania na podstawie subiektywnego odczucia.

Brak jest odpowiednich dokumentów potwierdzających niepełnosprawność mieszkańców. Wg wskaźnika poziomu niepełnosprawności w roku 2002 w powiecie rybnickim na 1000 mieszkańców było 89 „ON” natomiast 167 „ON” zamieszkiwało poza domami rodzinnymi także w DPS w Lyskach (dane z Narodowego Spisu Ludności i mieszkań w 2002 r.)

W roku 2002 liczba osób niepełnosprawnych w Polsce wynosiła 5.456,7 tys., co stanowiło 14,3% ogółu ludności kraju.

Co siódmy mieszkaniec naszego kraju był osobą niepełnosprawną. Liczba „ON” w okresie między NSP w 1988r. i 2002 r. wzrosła o 1.721,2 tys. osób, a więc o 46,1 %. Następne dane na ten temat będą przeprowadzone po NSP w roku 2011.

2.1 Struktura Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Rybnickim

Zgodnie z przeprowadzoną przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Rybniku analizą wg grup wieku: mężczyzn i kobiet oraz stopnia niepełnosprawności Powiat Rybnicki w 2010 roku zamieszkiwała następująca liczba „ON”.

Osoby niepełnosprawne zamieszkujące w powiecie rybnickim w 2010 r. wg płci, stopnia niepełnosprawności i wieku

Tabela nr 2

Wyszczególnienie		Ogółem	Gminy				
			Czerwionka Leszczyny	Gaszowice	Jejkowice	Lyski	Świerklany
Płeć	Kobiety	2339	1389	363	113	222	252
	Mężczyźni	1963	1170	317	103	191	182
Stopień niepełnosprawności	Znaczny	1650	950	270	83	163	184
	Umiarkowany	1461	880	218	75	140	148
	Lekki	1191	729	192	58	110	102
Wiek	18-24	312	194	44	13	24	37
	25-34	476	295	65	20	45	51
	35-44	334	184	59	13	37	41
	45-54	653	416	90	41	57	49
	55-59	429	264	62	21	34	48
	60 i więcej	2098	1206	360	108	216	208
Ogółem osób niepełnosprawnych (kobiety + mężczyźni)		4302	2559	680	216	423	434

Zródło: badanie własne Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Rybniku

Osoby niepełnosprawne zamieszkujące w powiecie rybnickim w 2010 r.

wg rodzaju niepełnosprawności

Tabela nr 3

Wyszczególnienie			Gminy				
			Czerwionka Leszczyny	Gaszowice	Jejkowice	Lyski	Świerklany
Rodzaj niepełnosprawności	01-U	Upośledzenie umysłowe	107	25	6	7	12
	02-P	Choroby psychiczne	234	42	16	45	32
	03-L	Zaburzenia: -głosu -mowy -słuchu	120	24	6	31	20
	04-O	Choroby narządu wzroku	115	24	9	25	21
	05-R	Upośledzenia narządu ruchu	694	221	63	16	109
	06-E	Epilepsja	47	9	3	13	9
	07-S	Choroby układu oddechowego i krążenia	474	126	30	106	73
	08-T	Choroby układu pokarmowego	144	22	16	23	28
	09-M	Choroby układu moczowo- płciowego	135	29	13	30	29
	10-N	Choroby neurologiczne	244	77	20	61	52
	11-I	Inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego	245	81	34	56	49
Ogółem osób niepełnosprawnych			2559	680	216	413	434

Źródło: badanie własne Powiatowego Zespołu ds.Orzekania o Niepełnosprawności w Rybniku

Porównanie skali niepełnosprawności na podstawie powyższych danych przedstawia się następująco:

Ogółem w Powiecie mężczyzn i kobiet niepełnosprawnych mieszka 4.302 osoby w tym:

1. ze znacznym stopniem niepełnosprawności 1650
2. umiarkowanym stopniem niepełnosprawności 1.461
3. lekkim stopniem niepełnosprawności 1.191

Najwięcej „ON” w tym 1.170 mężczyzn i 1389 kobiet mieszka w Gminie Czerwionka-Leszczyny.

W ogólnej zbiorowości osób niepełnosprawnych przeważają kobiety – 2339.

Natomiast wzrasta liczba osób niepełnosprawnych wraz z wiekiem. Wśród osób niepełnosprawnych mieszkających w Powiecie 2098 to osoby powyżej 60 roku życia.

Do ogólnej liczby „ON” należy doliczyć niepełnosprawne mieszkanki Domu Pomocy Społecznej w Lyskach.

Orzeczenia Zakładu Usług Społecznych

**Charakterystyka mieszanek Domu Pomocy Społecznej w Lyskach
w/g wieku i stopnia niepełnosprawności w 2010 roku**

Tabela nr 4

Stopień niepełnosprawności	Wiek					
	18-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65 i >
Znaczny	-	1	3	10	19	25
Umiarkowany	1	3	4	10	10	14
Lekki	-	-	-	-	-	-
Razem kobiet	1	4	7	20	29	39

Źródło: badanie własne Domu Pomocy Społecznej w Lyskach

Charakterystyka mieszkanek Domu Pomocy Społecznej w Lyskach w/g wieku i stopnia niepełnosprawności w 2010 roku

Tabela nr 5

Stopień niepełnosprawności	Wiek					
	18-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65 i >
Znaczny	-	1	1	4	5	3
Umiarkowany	-	-	-	2	1	2
Lekki	-	-	-	-	-	-
Razem kobiet	-	1	1	6	6	5

Źródło: badanie własne Domu Pomocy Społecznej w Lyskach

Charakterystyka mieszkanek Domu Pomocy Społecznej w Lyskach w/g wieku i rodzaju niepełnosprawności w 2010 roku

Tabela nr 6

Rodzaj niepełnosprawności	Wiek					
	18-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65 i >
P	1	5	8	27	34	49
L	-	3	2	4	4	6
O	-	-	-	-	-	-
R	-	1	1	4	7	4
E	-	3	-	1	1	2
U	1	3	3	7	5	-
S	-	-	1	1	1	2
T	-	-	-	-	-	-
N	-	1	-	1	1	-
Razem kobiet	2	16	15	45	53	63

Źródło: badanie własne Domu Pomocy Społecznej w Lyskach

Razem w Domu Pomocy Społecznej w Lyskach zamieszkują 124 kobiety niepełnosprawne, chore psychicznie. Należy zaznaczyć, że DPS w Lyskach jest przygotowany i realizuje opiekę medyczną oraz terapię i rehabilitację dla wszystkich mieszkanek.

2.2 Podsumowanie działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Rybnickim

Na poziomie lokalnym w powiecie rybnickim działają:

1. Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej
2. DPS p.w. św. Józefa w Lyskach
3. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rybniku
4. Warsztat Terapii Zajęciowej w Czerwionce – Leszczynach
5. Zespół Szkół Specjalnych w Czerwionce – Leszczynach
6. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Czerwionce – Leszczynach
7. Organizacje Pozarządowe
8. Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych
9. Powiatowy Rzecznik ds. Osób Niepełnosprawnych
10. Powiatowa Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza w Czerwionce - Leszczynach

Niepełnosprawni mieszkańcy powiatu korzystają także z instytucji działających na terenie miasta Rybnik, takich jak:

1. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o niepełnosprawności
2. Powiatowy Urząd Pracy
3. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna
4. Szkoła Specjalna dla Dzieci i Młodzieży Upośledzonych Umysłowo "Szkoła Życia"
5. Zasadnicza Szkoła Zawodowa
6. Dwa Warsztaty Terapii Zajęciowej
7. Ś.D.S. dla osób upośledzonych umysłowo
8. Ś.D.S. dla osób chorych psychicznie
9. Ośrodek Leczniczo- Rehabilitacyjny im. Jana Pawła II
10. Centrum Rekreacji i Rehabilitacji „BUSHIDO”
11. Organizacji Pozarządowych

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR) w Rybniku oferuje niepełnosprawnym mieszkańcom Powiatu wszechstronne wsparcie i pomoc zgodnie z obowiązującymi przepisami. PCPR jako koordynator zadań, posiadając całokształt informacji o stanie pomocy społecznej w powiecie, daje gwarancję należytego wykonania zarówno czynności administracyjnych i finansowych jak również wielkości i różnorodności zadań szeroko rozumianej pomocy społecznej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizuje następujące zadania z zakresu pomocy społecznej:⁵

- Prowadzenie domu pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nim skierowanych osób,
- Pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy,
- Pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, opuszczających różnego rodzaju placówki,
- Organizowanie opieki w rodzinach zastępczych, udzielanie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci,
- Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców,
- Pokrywanie kosztów utrzymania dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych i w rodzinach zastępczych na terenie innego powiatu,
- Przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze, itp.
- Opracowanie i realizację strategii rozwiązywania problemów społecznych,
- Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa,
- Udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach,
- Szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej z terenu powiatu,
- Podejmowanie działań wynikających z rozeznanych potrzeb, w tym tworzenie i realizację programów osłonowych,
- Rehabilitację społeczną osób niepełnosprawnych

Powiatowe centra pomocy są jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, którym powierzono wykonywanie szeregu zadań wynikających z Ustawy z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej, a także Ustawy z dnia 27 listopada 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych⁶.

Rehabilitacja społeczna ma umożliwić osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w życiu społecznym i realizowana jest przede wszystkim przez:

⁵ Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. Dz.U.2004 Nr 64 poz.593

⁶ A.Gałuszka, *Pomoc społeczna w gminach i powiatach* Fundacja Rozwoju Samorządności i Prasy Lokalnej, Kraków 1999, s.27

- Wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie do aktywności społecznej osób niepełnosprawnych
- Wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych
- Likwidację barier.

Istotnym elementem procesu rehabilitacji społecznej jest kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi⁷.

Encyklopedia pedagogiczna podaje, że „Rehabilitacja to kompleksowe, zespołowe działanie i postępowanie w odniesieniu do osób niepełnosprawnych fizycznie i psychicznie (na skutek wad wrodzonych, schorzeń, urazów), które ma na celu przywrócenie tym osobom pełnej lub maksymalnej do osiągnięcia sprawności fizycznej i psychicznej, zdolności do pracy i zarobkowania oraz zdolności do brania czynnego udziału w życiu społecznym”⁸.

Aby rozwiązywać problemy osób niepełnosprawnych stosuje się następujące zasady, a mianowicie:

- **Zasada kompleksowości** – powinny być zaspokojone wszystkie potrzeby osoby niepełnosprawnej, aby w miarę możliwości ją usprawnić i przygotować do życia i pracy. Wyodrębnienie rehabilitacji leczniczej, psychicznej, zawodowej i społecznej nie oznacza, że stanowią one niezależne części lub fazy. Jest to proces kompleksowy i skoordynowany, który ma na celu przygotowanie osoby niepełnosprawnej do życia i pracy oraz włączenie jej w miarę możliwości w normalne życie społeczeństwa.
- **Zasada integracji społecznej osób niepełnosprawnych** – to włączenie i zaakceptowanie ich jako równych i pełnoprawnych członków społeczeństwa, aby mogli korzystać ze wszystkich dóbr kultury i cywilizacji danego społeczeństwa oraz przyczyniać się do ich tworzenia i pomnażania. Ukierunkowana jest na same osoby niepełnosprawne, mającą na celu przygotowanie ich w możliwie najwyższym stopniu do samodzielnego życia i pracy w społeczeństwie. Oraz stwarzanie osobom niepełnosprawnym warunków do życia w tym społeczeństwie.
- **Wyrównywanie szans** – to proces udostępniania osobom niepełnosprawnym wszystkich ogólnych systemów występujących w społeczeństwie, takich jak fizycznie i kulturalne środowisko, mieszkania i środki transportu, świadczenia społeczne i lecznicze, placówki

⁷W.Kuźnicki, P.Krupa, *Pracodawcy Osób Niepełnosprawnych* ZPChr Kuźnicki i Krupa Wrocław 1998,s.34

⁸ cyt. zaK.Milanowska, *Rehabilitacja lecznicza: Encyklopedia pedagogiczna*, Red. W. Pomykało, Fundacja Innowacja Warszawa 1997, s.678

oświatowe i zakłady pracy, życie kulturalne i społeczne włączając w to sport i rekreację.

Zasady te mówią o zaspakajaniu potrzeb osób niepełnosprawnych i to możliwie na tym samym poziomie i w takim samym zakresie, jakie mają osoby pełnosprawne⁹.

Rehabilitacja osób niepełnosprawnych oznacza zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej¹⁰.

Światowa Organizacja Zdrowia uporządkowała i ujednoliciła terminologię związaną z niepełnosprawnością. W 1980 roku powstała Międzynarodowa klasyfikacja uszkodzeń, niepełnosprawności i upośledzeń. Organizacja ta zdefiniowała niepełnosprawność jako wszelkie ograniczenia lub brak, wynikający z uszkodzenia, możliwość wykonywania czynności na poziomie uważanym za normalny dla człowieka. Również dokonała rozróżnienia pomiędzy uszkodzeniem, niepełnosprawnością a upośledzeniem i tak:

- Uszkodzenie to brak lub anormalność psychologicznej, fizjologicznej lub anatomicznej struktury lub funkcji organizmu na skutek wady wrodzonej lub urazu,
- Niepełnosprawność biologiczna to ograniczenie lub brak (wynikający z uszkodzenia) zdolności wykonywania czynności w sposób uważany za normalny dla człowieka,
- Upośledzenie (niepełnosprawność społeczna) wynikająca z uszkodzenia lub niepełnosprawności, która ogranicza lub uniemożliwia jej wypełnianie ról związanych z jej wiekiem, płcią, sytuacją społeczną i kulturową¹¹.

W Parlamencie Europejskim w 1994 roku Europejskie Forum Niepełnosprawności zaproponowało następującą definicję osoby niepełnosprawnej:

„Osobą niepełnosprawną jest jednostka w pełni swych praw, znajdująca się w sytuacji upośledzającej ją na skutek barier środowiskowych, ekonomicznych i społecznych, których z powodu występujących w niej uszkodzeń nie może przewyższać w taki sposób, jak inni ludzie. Bariery te zbyt często zwiększane są przez deprecjonujące postawy ze strony społeczeństwa. Do zadań społeczeństwa należy eliminowanie, zmniejszanie lub kompensowanie

⁹T. Majewski *Rehabilitacja zawodowa i zatrudnienie osób niepełnosprawnych dla pracowników terenowych*, Tom V, KIG-R, Warszawa 1999, s.25-28

¹⁰*Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych* z dnia 27 sierpnia 1997 r. (Dz.U.Nr 123, poz. 776) tekst jednolity z dnia 18 stycznia 2008 r. (Dz.U.Nr 14, poz.92) zmiany, Działania rehabilitacyjne, Art.7.

¹¹T. Majewski: *Międzynarodowa klasyfikacja uszkodzeń, niepełnosprawności i upośledzeń-problemy i nowe propozycje*. „Problemy Rehabilitacji Społecznej i Zawodowej” 1998, nr 1, s.64

tych barier, aby każdej jednostce umożliwić korzystanie z dóbr publicznych jednocześnie respektując jej prawa i przywileje”¹²

Zgodnie z Ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej do zadań powiatu należy rehabilitacja zawodowa i społeczna. Od dnia 1.01.2008 r. rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych została przekazana do Powiatowego Urzędu Pracy w Rybniku zgodnie z Ustawą o rehabilitacji zawodowej¹³.

Problemami osób niepełnosprawnych z terenu powiatu zajmuje się Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rybniku, które realizując rządowe zadania zlecone (środki finansowe pochodzą z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych) stara się pomagać osobom pokrzywdzonym, przede wszystkim poprzez udzielanie dofinansowania do poniżej przedstawionych zadań.

Do zadań powiatu z rehabilitacji społecznej należy:

- Opracowanie i realizacja, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych,
- Współpraca z instytucjami administracji rządowej i samorządowej w opracowaniu realizacji programów jw.,
- Udostępnianie na potrzeby Pełnomocnika i samorządu województwa oraz przekazywanie wojewodzie uchwalonych przez radę powiatu programów,
- Podejmowanie działań zmierzających do ograniczania skutków niepełnosprawności,
- Współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej,
- Dofinansowanie do:

1. Uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych, Turnus rehabilitacyjny oznacza zorganizowaną formę aktywnej rehabilitacji połączonej z elementami wypoczynku, mającą na celu przede wszystkim ogólną poprawę psychofizycznej sprawności oraz umiejętności społecznych uczestników, między innymi poprzez nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych, realizację i rozwijanie zainteresowań, a także poprzez udział w innych zajęciach przewidzianych programem turnusu. Aby osoba mogła skorzystać z dofinansowania do turnusu rehabilitacyjnego powinna złożyć

¹²L.Fraćkiewicz: Charakterystyka osób niepełnosprawnych. W: *Niepełnosprawni w środowisku społecznym*. Red .L. Fraćkiewicz. Katowice 1999, s.7

¹³Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r. (Dz.U.Nr 123, poz. 776) tekst jednolity z dnia 18 stycznia 2008 r. (Dz.U.Nr 14, poz.92) zmiany, Art.35a, pkt 13 podp.2

odpowiedni wniosek wraz z oświadczeniem o dochodach, liczbie osób w rodzinie, wniosek lekarza o skierowanie na turnus i kopię orzeczenia o niepełnosprawności¹⁴.

2. Sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych o dofinansowania mogą ubiegać się osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, jeżeli prowadzą działalność na rzecz osób niepełnosprawnych przez okres, co najmniej 2 lat przed dniem złożenia wniosku. Wysokość dofinansowania organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych wynosi do 60% kosztów przedsięwzięcia¹⁵.
3. Zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane są osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów stosownie do potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności¹⁶.
4. Likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
Bariery architektoniczne - to wszelkie utrudnienia występujące w budynku i w jego najbliższej okolicy, które ze względu na rozwiązania techniczne, konstrukcyjne uniemożliwiają lub utrudniają swobodę ruchu osobom niepełnosprawnym.
Bariery techniczne - to przeszkody wynikające z braku zastosowania lub niedostosowania odpowiednich do rodzaju niepełnosprawności, przedmiotów lub urządzeń.
Bariery w komunikowaniu się - to ograniczenia uniemożliwiające lub utrudniające osobie niepełnosprawnej swobodne porozumiewanie się lub przekazywanie informacji.

¹⁴ A. Wojtowicz-Pomierna *Zadania powiatu z zakresu rehabilitacji społecznej*, materiały szkoleniowe, KIG-R, Sosnowiec, 2004

¹⁵ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzaju zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (Dz.U.Nr 96, poz.861 z późn. zm.)

¹⁶ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzaju zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (Dz.U.Nr 96, poz.861 z późn. zm.)

5. Rehabilitacja dzieci i młodzieży.

6. Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania Warsztatów Terapii

Zajęciowej¹⁷. Nazwa „warsztatu terapii zajęciowej (wtz)” pojawiła się po raz pierwszy dziewiętnaście lat temu. Wówczas to Ustawa o zatrudnieniu i rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych powołała placówki, całkowicie finansowane ze środków PFRON, które miały zapewnić osobom powyżej 16 roku życia głębiej niepełnosprawnym – możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej¹⁸.

Pomoc osobom niepełnosprawnym z terenu powiatu rybnickiego jest zadaniem zleconym przez administrację rządową (przede wszystkim w postaci dofinansowania z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych do rehabilitacji społecznej i zawodowej).

W Rozporządzeniu Ministra Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej są określone rodzaje zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji. Realizacja powyższych zadań ma na celu umożliwienie lub w znacznym stopniu ułatwienie osobie niepełnosprawnej wykonywanie, codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem¹⁹.

Warsztat Terapii Zajęciowej w Czerwionce – Leszczynach działa od 2004 roku. Prowadzony jest przez Regionalną Fundację Pomocy Niewidomym z Chorzowa dla 33 osób niepełnosprawnych z powiatu rybnickiego.

W procesie rehabilitacji „ON” Warsztaty Terapii Zajęciowej (WTZ) łączą w swoich działaniach sferę aktywności społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych. Z powodzeniem realizują także proces integracji. Po kilku latach terapii i rehabilitacji uczestników WTZ ich aktywność, sprawność, zaradność, poziom komunikacji i relacje społeczne, umiejętność współżycia oraz umiejętności zawodowe znacznie wzrosły.

Stali się uczestnikami życia społeczności lokalnej Powiatu Rybnickiego w pozytywnym znaczeniu. Uzupełnienia wymaga wprowadzenie do programu struktur objętych systemem Warsztat Terapii Zajęciowej – Środowiskowy Dom Samopomocy- Zakład Aktywności Zawodowej.

¹⁷ Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r. (Dz.U.Nr 123, poz. 776) tekst jednolity z dnia 18 stycznia 2008 r. (Dz.U.Nr 14, poz.92) zmiany Art. 35a Zadania powiatu

¹⁸ PSnROzUU, *Z warsztatów terapii zajęciowej do pracy-rozwiązania systemowe*, materiały konferencyjne W-wa, 2-3.X.2006

¹⁹ PFRON *Informator Przewodnik osoby niepełnosprawnej*, red. M.Radziszewska, Toruńskie Zakłady Graficzne „Zapolex” Sp.z o.o. Toruń, 2009,s.109

W zakresie realizacji rehabilitacji zawodowej na otwartym rynku pracy istnieje konieczność wprowadzania osób niepełnosprawnych w środowisko pracy wspomaganej oraz inne formy aktywności zawodowej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie opracowało informator pn. "Osoby Niepełnosprawne w Powiecie Rybnickim", który stanowi załącznik nr 1 Programu.

Wykaz zadań oraz liczba osób niepełnosprawnych z terenu ziemskiego powiatu rybnickiego korzystających z dofinansowania, PFRON w roku 2010.

Tabela nr 7

POWIAT RYBNICKI	Liczba zrealizowanych wniosków	Liczba wniosków dorosłych	Liczba wniosków dzieci i młodzieży
Zadania Rehabilitacji Społecznej i zawodowej			
Dofinansowanie kosztów uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej	33	33	-
Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	97	79	18
Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym	175	149	26
Dofinansowanie barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych	27	20	7
Finansowanie szkoleń organizowanych przez kierownika powiatowego urzędu pracy art.40	3	3	-
Zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy dla osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu art.11	8	8	-

Źródło: badanie własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Rybniku

Zespół Szkół Specjalnych w Czerwionce – Leszczynach

W ramach Zespołu funkcjonują:

Szkoła Podstawowa 5 oddziałów

Gimnazjum 5 oddziałów

Edukacja łączna uczniów niepełnosprawnych w 2010 roku wyniosła 95.

Zgodnie z Uchwałą NR VII/46/11 Rady Powiatu w Rybniku z dn.20.V.2011 r.(zał. nr 2) zostanie uruchomiona Szkoła Specjalna Przysposabiająca do pracy w Zespole Szkół Specjalnych w Czerwionce-Leszczynach.

Powiat będzie inicjował i wspierał działania podmiotów ukierunkowanych na podwyższanie kwalifikacji zawodowych i poziomu edukacji osób niepełnosprawnych.

Poradnia Psychologiczno – Psychologiczna w Czerwionce – Leszczynach

Realizuje następujące zadania:

- Diagnoza dzieci niepełnosprawnych od urodzenia do ukończenia edukacji,
- Rehabilitacja,
- Terapia psychologiczna,
- Wczesna profilaktyka logopedyczna,
- Terapia logopedyczna,
- Grupa wsparcia dla rodziców dzieci niepełnosprawnych,
- Stałe porady dla rodziców,
- Wydawanie orzeczeń o kształceniu specjalnym do potrzeb edukacyjnych,
- Wydawanie opinii o wczesnym wspomaganie rozwoju,
- Wydawanie opinii w sprawie dostosowania wymagań edukacyjnych do możliwości psychofizycznych dzieci i uczniów niepełnosprawnych (w przypadku np. chorób przewlekłych),
- Diagnoza psychologiczna do potrzeb orzecznictwa KIZ.

Powyżej przedstawione zostały zadania realizowane przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Czerwionce-Leszczynach oraz w Zamiejscowym Punkcie Konsultacyjnym w Czernicy.

Natomiast poniżej przedstawiona została propozycja zadań do realizacji przez powyższą instytucję, a mianowicie:

- Ze względu na stały kontakt z rodzicami dzieci niepełnosprawnych wskazane byłoby, aby docierały do nas informacje bieżące, zmiany, oferty, itp. w celu dalszego przepływu informacji,
- Należałoby zorganizować ośrodek wczesnego wspomagania – była propozycja Poradni, ale brak na to warunków lokalnych,
- W Poradni powinna być możliwość bezpłatnych konsultacji z prawnikiem,

- Powinna być utworzona klasa integracyjna w Zespole Szkół w Czerwionce jako możliwość kontynuacji kształcenia uczniów Zespołu Szkół Specjalnych,
- Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wypoczynkowy,
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej.

Organizacje Pozarządowe – działające na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Rybnickim

Organizacje pozarządowe prowadzące swoją działalność statutową realizują także niektóre z zadań Gmin i Powiatu.

Obecnie na terenie Powiatu Rybnickiego funkcjonują dwie organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych.

1. Stowarzyszenie „SONIO” działające na rzecz osób niepełnosprawnych w Gminie Świerklany
2. Regionalna Fundacja Pomocy Niewidomym w Chorzowie prowadząca WTZ w Powiecie Rybnickim

Z reguły w/w Organizacje zrzeszają osoby niepełnosprawne i ich rodziny. Działalność ich skupia się w obrębie konkretnej niepełnosprawności. Przedstawiciele tych organizacji bardzo aktywnie działają w kierunku rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych. Jest to ogromny potencjał, który jest i powinien być nadal wspierany przez władze Powiatu i Gmin.

Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych w Rybniku.

Rada składa się z 5 osób powołanych przez Starostę Rybnickiego spośród przedstawicieli środowisk osób niepełnosprawnych wszystkich gmin powiatu.

Rada inspiruje przedsięwzięcia zmierzające do realizacji działań na rzecz osób niepełnosprawnych, ocenia realizację programów, opiniuje projekty uchwał i programy na rzecz osób niepełnosprawnych.

Mocą Ustawy powołany został również przez Starostę Powiatowy Rzecznik ds. Niepełnosprawnych zajmujący się problematyką tych osób oraz ich rodzin.

Rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych w powiecie rybnickim.

Zgodnie z Ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej do zadań powiatu należy rehabilitacja zawodowa i społeczna. Od dnia 1.01.2008 r. rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych została przekazana do Powiatowego Urzędu Pracy w Rybniku zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej²⁰. Niepełnosprawność jest cechą bardzo demokratyczną. Może się zdarzyć w każdej grupie społecznej wywierając wpływ na wiele aspektów życia samej osoby niepełnosprawnej i jej rodziny.

Z analizy danych dot.: osób niepełnosprawnych w powiecie rybnickim wynika, że osoby niepełnosprawne zamieszkujące nasz Powiat mają bardzo duże trudności w rozpoczęciu pracy, jak również z jej późniejszym utrzymaniem. Zgodnie z danymi przygotowanymi przez Powiatowy Urząd Pracy w Rybniku.

Ogółem 55 mężczyzn niepełnosprawnych jest zarejestrowanych jako osoby bezrobotne, a 9-ciu jako osoby poszukujące pracy, oraz 43 kobiety bezrobotne i 9 poszukujących pracy. Należy przyjąć, że jeszcze jest wiele „ON”, które nie zgłosiły się do PUP, a są bezrobotne.

Osoby niepełnosprawne zamieszkujące w Powiecie Rybnickim w 2010 roku Ze względu na płeć stopień niepełnosprawności i wiek

Tabela nr 8

Wyszczególnienie		Gminy											
		Ogółem		Czerwionka-Leszczyzna		Gaszowice		Jejkowice		Lyski		Świerklany	
		B	P	B	P	B	P	B	P	B	P	B	P
Płeć	Mężczyźni	55	9	39	6	7	0	2	1	3	0	4	2
	Kobiety	43	9	33	5	4	1	2	1	2	1	2	1
Stopień niepełnosprawności	Znaczny	0	2	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	Umiarkowany	17	12	12	8	2	1	1	1	1	1	1	1
	Lekki	81	4	60	3	9	0	3	0	4	0	5	1
Wiek	18-24	8	3	4	1	2	1	0	0	1	0	1	1
	25-34	14	6	11	4	1	0	0	1	0	1	2	0
	35-44	22	3	18	2	2	0	0	0	1	0	1	1
	45-54	28	4	19	3	2	0	3	1	3	0	1	0
	55-59	23	2	18	1	3	0	1	0	0	0	1	1
	60 i >	3	0	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: badanie własne Powiatowego Urzędu Pracy w Rybniku

²⁰ Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r. (Dz.U.Nr 123, poz. 776) tekst jednolity z dnia 18 stycznia 2008 r. (Dz.U.Nr 14, poz.92) zmiany, Art.35a, pkt 13 podp.2

Osoby niepełnosprawne zamieszkujące w Powiecie Rybnickim w 2010 roku
wg rodzaju niepełnosprawności

Tabela nr 9

Wyszczególnienie			Czerwionka- Leszczyny		Gaszowice		Jejkowice		Lyski		Świerklany	
			B	P	B	P	B	B	P	B	P	B
Rodzaj niepełnosprawności	U	Upośledzenie umysłowe	2	2	0	0	0	0	0	0	0	1
	P	Choroba psychiczna	14	4	1	0	0	0	1	0	0	0
	L	Zaburzenia: -głosu, mowy, słuchu	1	0	0	0	1	0	1	0	1	1
	O	Choroby narządu wzroku	5	0	0	1	0	0	0	0	0	0
	R	Upośledzenie ruchu	24	2	5	0	2	0	2	1	1	1
	E	Epilepsja	2	0	1	0	0	0	0	0	1	0
	S	Choroby układu: -krażenia -oddechowego	9	0	0	0	0	1	0	0	1	0
	M	Choroby układu: moczowo-płciowego	2	0	0	0	0	0	1	0	0	0
	N	Choroby neurologiczne	5	1	1	0	0	1	0	0	1	0
	I	Inne...	6	2	2	0	1	0	0	0	1	0
	T	Choroby układu pokarmowego	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: badanie własne Powiatowego Urzędu Pracy w Rybniku

**Osoby niepełnosprawne zamieszkujące w Powiecie Rybnickim w 2010 roku
ze względu na staż pracy, czas pozostawania bez pracy i wykształcenie**

Tabela nr 10

Wyszczególnienie		Gminy											
		Ogółem		Czerwionka-Leszczyny		Gaszowice		Jejkowice		Lyski		Świerklany	
		B	P	B	P	B	P	B	P	B	P	B	P
Staż pracy	Do 1 roku	11	2	9	2	2	0	0	0	0	0	0	0
	1-5	24	1	16	1	3	0	1	0	2	0	2	0
	5-10	19	1	15	0	0	0	1	0	1	0	2	1
	10-20	13	1	11	0	1	0	0	1	1	0	0	0
	20 i >	17	1	9	1	4	0	2	0	1	0	1	0
	Bez stażu	14	12	12	7	1	1	0	1	0	1	1	2
Czas pozostawania bez pracy	Do 1-go miesiąca	11	0	8	0	1	0	0	0	2	0	0	0
	1-6	32	13	28	8	2	0	1	2	0	1	1	2
	6-12	12	2	9	2	1	0	0	0	1	0	1	0
	Powyżej 12	43	3	27	1	7	1	3	0	2	0	4	1
Wykształcenie	Wyższe	1	2	1	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	Średnie policealne	8	4	5	3	1	1	1	0	0	0	1	0
	Średnie ogólnokształcące	4	1	1	0	3	0	0	1	0	0	0	0
	Zasadnicze zawodowe	31	6	20	4	5	0	1	1	3	0	2	1
	Podstawowe	54	5	45	4	2	0	2	0	2	0	3	1

Źródło: badanie własne Powiatowego Urzędu Pracy w Rybniku

B - Bezrobotni, P – Poszukujący pracy (renciści)

Dane wyraźnie pokazują nam fakt, że osoby niepełnosprawne są w bardzo niekorzystnej sytuacji na rynku pracy.

Wynika to z wysokiego poziomu bezrobocia oraz z :

- psychologicznych uwarunkowań przygotowania do pracy bezpośrednio „ON”
- przygotowania rodziców – opiekunów „ON” do akceptacji tego, że „ON” pomimo swoich ograniczeń nie tracą możliwości i utrzymania pracy
- niewiedzy, iż „ON” nie traci renty socjalnej przy prawidłowej organizacji zatrudnienia

- braku przygotowania pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne na otwartym rynku pracy, wskazującego przedsiębiorcom korzyści płynące z zatrudnienia pracowników niepełnosprawnych (szkolenia, doradztwo personalne, analiza stanowisk pracy; w jaki sposób je utworzyć by móc wykorzystać dofinansowanie np. z PFRON itp.)

Jak więc zainteresować pracodawców?

- należy obniżyć wpłaty na PFRON
- pozyskiwać dofinansowania do wynagrodzeń pracowników i ich comiesięczną obsługę
- zwrotu kosztów utworzenia (wyposażenia) stanowisk pracy itp.

Osoby niepełnosprawne uczestniczące w terapii społecznej i zawodowej w WTZ są przygotowane w sposób profesjonalny- wielopłaszczyznowy do podjęcia zatrudnienia. Część uczestników WTZ jest „gotowa”, aby podjąć pracę zawodową. Jednak są problemy takie, jak:

- brak chętnych pracodawców,
- brak Zakładów Pracy Chronionej. Na terenie powiatu rybnickiego funkcjonuje, tylko jeden Zakład Pracy Chronionej Clasen-Pol, który zatrudnia osoby niepełnosprawne,
- brak Zakładów Aktywności Zawodowej oraz placówek prowadzących reintegrację zawodową, takich jak: CIS, KIS, ZAZ. Dlatego opracowanie Programu na lata 2011-2016 „wymusza” na nas konieczność podjęcia działań mających na celu stworzenie większej ilości nowych miejsc pracy, ograniczenia skali bezrobocia w powiecie wśród ludzi niepełnosprawnych.

Przedłożony Program zakłada takie realizacje przedsięwzięć w zakresie:

1. Łagodzenia skutków bezrobocia Osób Niepełnosprawnych
2. Świadomych działań szkoleniowych i aktywizacyjnych ułatwiających pracodawcom integrację „ON” poprzez tworzenie odpowiednich miejsc pracy, przystosowujących pracę tak, aby miejsca pracy były dostępne dla „ON” (bariery architektoniczne), dostosowane do ich stanowisk pracy itp.
3. Inicjowanie zatrudnienia wspomaganego poprzez próby organizacji CIS -stowarzyszenia, fundacje, wolontariat i praca społeczna, Kluby Integracji Społecznej - KIS, Zakładu Aktywizacji Zawodowej - ZAZ, Spółdzielni Socjalnych itp.

III. POWIATOWY PROGRAM WSPIERANIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH NA LATA 2011-2016

Program wspiera wszelkie działania na rzecz osób niepełnosprawnych i udziela im pomocy w korzystaniu z wolności, praw człowieka oraz obowiązków obywatela zagwarantowanych Konstytucją Rzeczypospolitej.

Biorąc pod uwagę podsumowanie analizy danych wynikających, z:

- diagnozy problemu niepełnosprawności w powiecie rybnickim przeprowadzonej przez Gminy i instytucje pomocy społecznej, placówki edukacyjne i inne;
- uwagi i propozycje przekazane w trakcie spotkania konsultacyjnego w dniu 9 czerwca 2011 roku;

Działania powiatu skupiać się będą na realizacji podstawowych celów, a mianowicie:

1. Podwyższaniu jakości życia osób dotkniętych niepełnosprawnością, poprzez ułatwienie „ON” dostępności do specjalistycznego poradnictwa, rehabilitacji w jak najszybszym momencie powstania lub zdiagnozowania niepełnosprawności.
2. Zainicjowaniu powstania systemu wczesnej interwencji.
3. Umożliwianiu „ON” przezwycięzania ograniczeń funkcjonalnych pokonywania barier architektonicznych, np. windy, chodniki, modernizacja klatek schodowych itp. a także „barier” psychicznych. Ważną rolę odgrywa poradnictwo socjalne, pedagogiczne, terapia psychologiczna, grupy wsparcia dla „ON”, rodziców i opiekunów.
4. Wprowadzaniu systemu działających asystentów „ON” – pozyskując fundusze z Unii Europejskiej itp.
5. Inicjowanie kontaktów rodzinnych – zorganizowanego długotrwałego wsparcia rodziny.
 - Rozwój szkoleń i poradnictwa dotyczącego korzystania z różnych form wsparcia.
6. Powiat będzie dążyć i pracować nad systemowym rozwiązaniem problemów dotyczących aktywizacji społeczno – zawodowej „ON”. Struktury objęte systemem będą wprowadzane systematycznie zgodnie z potrzebami i możliwościami.

Ośrodek wczesnej interwencji, którego zadaniem będzie wczesne diagnozowanie niepełnosprawności, wspomaganie rozwoju, docieranie ze wsparciem psychologicznym, pedagogicznym, edukacyjnym, terapeutycznym dla rodziców, opiekunów, członków rodziny i sąsiedztwa „ON”:

 - zapewnienie – monitorowanie i wspomaganie integracji społecznej w łączności z instytucjami społecznymi i zawodowymi;

- zapewnienie – monitorowanie stanu zdrowia osób niepełnosprawnych i osób starszych;
- stwarzanie możliwości płynnego przechodzenia „ON” z jednej struktury do drugiej zależnie od zmieniających się możliwości i potrzeb „ON”, np. korzystanie z form pomocy placówek opiekuńczych, edukacyjnych, terapeutycznych, przysposabiających do pracy oraz aktywizacji zawodowej;
- wprowadzanie nowych form zatrudnienia wspomaganego „ON” (przy współpracy z PUP):
 - w ZAZ
 - na otwartym rynku pracy
 - utworzenie nowego zawodu w obszarze pomocy społecznej „asystent osoby niepełnosprawnej”

Wprowadzenie przy współpracy z Powiatowym Zespołem do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności zmian w orzecznictwie o niepełnosprawności np.:

- precyzyjność określenia problemów niezdolności do samodzielnej egzystencji,
- terminy przyznawania stopnia niepełnosprawności od urodzenia na stałe np. zespół Downa,

Likwidacja barier komunikacyjnych. Wprowadzić bus – taxi dla osób niepełnosprawnych ruchowo, który będzie dostępny na telefoniczne wezwanie „ON”

Zmniejszanie negatywnych skutków niepełnosprawności powstającej w późnym okresie życia (Kluby Seniora, wolontariat, itp.),

Aktywizacja zawodowa jest zadaniem władz Powiatu, natomiast Gminy mogą wspierać realizację w/w zadań. Proponowane formy współpracy będą rozpatrywane przez władze Powiatu i wprowadzone do realizacji. Ponadto Powiat będzie wspierał organizowanie różnych placówek, zgodnie z założeniami Ustawy o pomocy społecznej, oraz Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

**TABELARYCZNE ZESTAWIENIE DZIAŁAŃ POWIATOWEGO PROGRAMU
WSPIERANIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH NA LATA 2011 - 2016**

Lp.	Cel	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację zadania
1.	Podwyższenie jakości życia „ON”. Ułatwienie dostępności do specjalistycznego poradnictwa – rehabilitacji w jak najwcześniejszym momencie powstania lub wykrycia niepełnosprawności	Zainicjowanie powstania systemu wczesnej interwencji i wspomagania rozwoju. Utworzenie placówek: - Wczesnego wspomagania rozwoju „ON” - Ośrodka Wczesnej Interwencji - Centrum Terapeutycznego lub Centrum Rehabilitacji „ON” Prowadzenie punktów wczesnego wykrywania: • cukrzycy, • stwardnienia rozsianego • fenyloketonurii.	Starostwo Powiatowe Samorządy gminne PFRON PCPR E.F.S. Inne
2.	Zmniejszanie negatywnych skutków niepełnosprawności powstającej w późniejszym okresie życia	Organizacja i wspieranie działalności np.: - Klubów Seniora - Wolontariatu - Świetlic Środowiskowych - Dziennych Domów Opieki dla „ON” i starszych - usługi opiekuńcze i specjalistyczne - KIS – Klub Integracji Społecznej	Starostwo Powiatowe Jednostki Organizacyjne Pomocy Społecznej Gminach Organizacje Pozarządowe Inne
3.	Zwiększenie wiedzy mieszkańców powiatu w tym „ON” na temat problemów ich rozwiązywania. Podwyższenie świadomości społecznej wśród mieszkańców	Wydawanie informatora - aktualizacja bieżąca dla „ON”. Tworzenie i prowadzenie w każdej Gminie Punktów Informacyjnych dla „ON” i ich rodzin. Konsultacje, porady indywidualne, grupowe np. pracownika socjalnego, psychologa, fizjoterapeuty itp.	Starostwo Powiatowe PCPR, Jednostki Organizacyjne Pomocy Społecznej w Gminach, Gmin, Organizacje

	Powiatu Rybnickiego	Prowadzenie bazy danych „ON” usprawnienie systemu informacji w zakresie: - „ON” zamieszkujących w powiecie rybnickim - charakterystyka mieszkańców niepełnosprawnych korzystających z OPS według: • stopnia niepełnosprawności • rodzaju schorzenia • sytuacji rodzinnej mieszkaniowej i zawodowej. Bieżące monitorowanie pomocy. Niepełnosprawni mieszkańcy placówek – baza danych Utworzenie i aktualizowanie: - stron internetowych zawierających informacje dotyczące form pomocy realizowanej przez konkretne instytucje na rzecz „ON” - prowadzenie wspólnie z mediami kampanii informacyjnych dot.: • uwrażliwienia społeczności lokalnych na sytuację „ON” i ich środowisk • wspieranie organizacji pozarządowych działających na rzecz „ON”. Wydawanie ulotek, broszur przybliżających prawa i przywileje „ON”.	Pozarządowe
4.	Umożliwić „ON” przezwyciężanie ograniczeń funkcjonalnych pokonywanie barier	1. Likwidacja barier transportowych. Należy nadal upowszechniać dojazdy dzieci niepełnosprawnych do szkół, wprowadzić bus-taxi dla osób niepełnosprawnych ruchowo	Starostwo Powiatowe Jednostki Organizacyjne w Gminach WTZ PCPR

fizycznych i psychicznych	(dostępny na telefoniczne wezwanie „ON”). Zakup mikrobusów do przewozu „ON” na terapię itp. 2. Likwidacja barier architektonicznych-urbanistycznych. 3. Uruchomienie wypożyczalni sprzętu ortopedycznego. 4. Bezpłatne udostępnienie sprzętu komputerowego z dostępem do internetu. 5. Dofinansowania likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych stosownie do potrzeb np.: przystosowanie placu zabaw dla dzieci niepełnosprawnych. 6. Uruchomić Ośrodki – punkty terapeutyczne dla ofiar przemocy. 7. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i inne środki pomocnicze. 8. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki „ON”. Uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych. Zespoły Aktywności Społecznej. 9. Coroczne organizowanie Powiatowego Dnia Godności Osób Niepełnosprawnych. 10. Organizacja poradnictwa specjalnego, pedagogicznego, terapii psychologicznych oraz działalności grup wsparcia. 11. Wprowadzić system działania	OPS Inni PPP
---------------------------	--	-----------------------------------

		asystentów „ON” z udziałem środków europejskich i innych wg możliwości.	
5.	Wsparcie rodzin „ON”	Szkolenia rodziców i wolontariuszy: - organizacja warsztatów szkoleniowych: - dla rodziców - dla Organizacji Pozarządowych - dla wolontariuszy opiekujących się „ON” - dla asystentów „ON”	Starostwo Powiatowe Jednostki Organizacyjne w Gminach
6.	Wsparcie Organizacji Pozarządowych.	Szkolenia dotyczące pozyskiwania środków finansowych z EFS na rzecz wsparcia „ON” i ich rodzin oraz realizacji zadań statutowych. 1. Projekty Unijne ukierunkowane na: - Stworzenie konkretnych stanowisk pracy dla „ON”; - Otwieranie mieszkań chronionych dla „ON” – wieloprofilowe. Mieszkania w naturalnym środowisku zbliżonym do życia w rodzinie, z jednoczesnym stałym wspieraniem (usługi opiekuńcze). 2. Dofinansowanie Stowarzyszenia SONIO w Świerklanach w celu ułatwienia zakupu dla „ON” karnetów oraz środków do realizacji: - zajęć na warsztatach plastycznych i muzycznych realizowanych na terenie Galerii w Jankowicach.	Starostwo Powiatowe Organizacje Pozarządowe Jednostki Organizacyjne Pomocy Społecznej PCPR Gmina Świerklany
7.	Oświata i kształcenie	1. Dalsza kontynuacja systemu edukacji społecznej w: - Zespole Szkół Specjalnych. 2. Organizacja integracyjnych	Placówki edukacyjne Szkolnictwa Specjalnego Starostwo Powiatowe Inni

		oddziałów przedszkolnych. 3. Organizacja klas-oddziałów integracyjnych w szkołach oraz klasy integracyjnej w Zespole Szkół Specjalnych w Czerwionce-Leszczynach. 4. Utworzenie Szkoły Specjalnej Przysposabiającej do pracy w Zespole Szkół Specjalnych w Czerwionce-Leszczynach. 5. Wyposażenie (utworzenie świetlic terapeutycznych).	Jednostki Organizacyjne w Gminach
8.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	1. Modernizacja gabinetów Poradni. 2. Zorganizowanie Ośrodka Wczesnego Wspomagania. 3. Wprowadzić bezpłatne konsultacje z prawnikiem.	Starostwo Powiatowe PPP
9.	Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności	Współpraca z instytucjami oświatowymi oraz osobami niepełnosprawnymi i ich rodzinami: • orzecznictwo itp.	Starostwo Powiatowe Jednostki Organizacyjne Gmin Osoby niepełnosprawne i ich rodziny
10.	Rozwój w Powiecie nowych struktur oraz wsparcie istniejących placówek w realizacji systemu aktywizacji społecznej i zawodowej „ON”	1. Uruchomić i wspierać lokalne systemy wsparcia „ON”: - Rodzinę; informacje i szkolenia - Ośrodki; Placówka Wczesnego Wspomagania Rozwoju, ŚDS, który objąłby opieką osoby upośledzone, Dzienny Dom Pobytu dla osób starszych, OREW, OIK, KIS, CIS, WTZ, ZAZ, ZPCH, Spółdzielnie Socjalne	Starostwo Powiatowe Jednostki Organizacyjne Pomocy Społecznej Gminy PCPR Inne wg potrzeb

		Szkolenia pracowników zatrudnionych w Instytucjach działających na terenie Powiatu Rybnickiego mające na celu podniesienie wiedzy specjalistycznej np. język migowy oraz w zakresie komunikacji interpersonalnej z „ON”	
12.	Współpraca z PUP celem aktywizacji zawodowej „ON”	1. Otwarty rynek pracy. 2. Organizacja szkoleń zawodowych przez PUP oraz pomoc w zatrudnieniu „ON”: - praca wspomagana na otwartym rynku pracy, - praca samodzielna na otwartym rynku pracy. 3. Zwiększenie liczby pracodawców zatrudniających „ON”. 4. Promocja usług. 5. Zwiększenie skuteczności kojarzenia wolnych miejsc pracy z poszukującymi pracy. 6. Wspieranie zatrudnienia „ON”. 7. Synchronizacja działań na rzecz przeciwdziałania bezrobocia „ON”	Starostwo Powiatowe Jednostki Organizacyjne Gmin PUP WTZ
13.	Współpraca z Domem Pomocy Społecznej w Lyskach	1. Dofinansowanie uczestnictwa „ON” i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych. 2. Dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, ortopedycznego i środków pomocniczych. 3. Doposażenie bazy terapeutyczno-rehabilitacyjnej DPS: - zakup hafciarki, - zakup fotela masującego itp. 4. Organizowanie wystaw prezentujących dorobek artystyczny	PCPR Środki własne DPS Środki Unijne/Inne WTZ

		„ON”	
14.	Współpraca z OPS w Świerklanach	1. Promowanie postawy wolontariatu na rzecz „ON”. 2. Usprawnienie systemu opieki nad „ON” – zwiększenie dostępności usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. 3. Zapewnienie wsparcia socjalnego „ON”. 4. Przyznawanie świadczeń finansowych dla „ON” w tym zasiłków stałych. 5. Kierowanie do DPS starszych „ON” – pomoc rodzinie. 6. Przyznawanie zasiłków pielęgnacyjnych, świadczeń pielęgnacyjnych i dodatków dla „ON”. 7. Współpraca z Instytucjami np. DPS, WTZ, PCPR. 8. Promowanie aktywizacji zawodowej „ON”.	Starostwo Powiatowe OPS Jednostki Organizacyjne Gmin

Podsumowanie

Program zawiera informacje o stanie istniejącym oraz kierunkowy plan działań dotyczący wspierania osób niepełnosprawnych na lata 2011-2016.

Realizacja tego Programu przyniesie korzyści niepełnosprawnym mieszkańcom, a także całej społeczności Powiatu Rybnickiego. Gwarantem sukcesu jest zasada, że wszystkie działania zostaną podjęte do realizacji przez Społeczności Gmin, Organizacji Pozarządowych, Jednostek Organizacyjnych Gmin przy wsparciu władz Powiatu Rybnickiego.

Niniejszy Program zawiera:

1. **Załącznik nr 1** „Osoby Niepełnosprawne w Powiecie Rybnickim” - Informator opracowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.
2. **Załącznik nr 2** Uchwała Nr VII/46/11 Rady Powiatu w Rybniku z dnia 20 maja 2011 r.

OSOBY **N**IEPEŁNOSPRAWNE
W
POWIECIE **R**YBNICKIM
INFORMACJE,
DOFINANSOWANIA,
ULGI

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE RYBNIK

„Najważniejszym, naturalnym prawem człowieka jest prawo do życia. Z niego płynie prawo do pełnego – na miarę człowieka – rozwoju”¹.

Niepelnosprawność - to różnego rodzaju ograniczenia funkcjonalne ludzi w każdym społeczeństwie, wynikające z uszkodzenia zdolności wykonywania jakiejś czynności w sposób uważany za normalny, typowy dla życia ludzkiego. Ograniczenia te mogą mieć charakter stały lub przejściowy, całkowity lub częściowy, mogą dotyczyć sfery sensorycznej, fizycznej i psychicznej².

Rodzaje niepełnosprawności:

- Osoby z niepełnosprawnością sensoryczną – uszkodzenie narządów zmysłowych, do których należą:
 1. osoby niewidome i słabowidzące
 2. osoby niesłyszące i słabosłyszące
- Osoby z niepełnosprawnością fizyczną, do których należą:
 1. osoby z niepełnosprawnością motoryczną – z uszkodzeniem narządu ruchu
 2. osoby z przewlekłymi schorzeniami narządów wewnętrznych
- Osoby z niepełnosprawnością psychiczną, do których należą:
 1. osoby umysłowo upośledzone z niepełnosprawnością intelektualną
 2. osoby psychiczne chore z zaburzeniami osobowości i zachowania
 3. osoby cierpiące na epilepsję – z zaburzeniami świadomości
- Osoby z niepełnosprawnością złożoną, dotknięte więcej niż jedną niepełnosprawnością³.

Rehabilitacja osób niepełnosprawnych – oznacza zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej⁴.

Rodzaje rehabilitacji :

¹ www.brpd.gov.pl/co

² W. Dykcik, Pedagogika specjalna, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. A. Mickiewicza, Poznań 1997

³ J. Sowa, Pedagogika specjalna w zarysie, Wydawnictwo Oświatowe FOSZE, Rzeszów 1997 r.

⁴ Ustawa z dnia 27.08.1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z dn.9.10.1997 r.) Art.7.1

- **Rehabilitacja społeczna** – umożliwia osobie niepełnosprawnej aktywny udział we wszystkich przejawach życia społecznego.
- **Rehabilitacja psychologiczna** – polega na udzielaniu osobie niepełnosprawnej pomocy w pokonywaniu oporów psychicznych związanych z niepełnosprawnością oraz w przystosowaniu się do otoczenia.
- **Rehabilitacja ruchowa** – przyczynia się do usprawniania takich układów jak: układ kostny, mięśniowy, nerwowy. Stosowanie ćwiczeń ruchowych jest podstawowym warunkiem utrzymania zdrowia fizycznego i psychicznego.

Rewalidacja – to zabiegi pedagogiczno-lecznicze w pracy z jednostkami odchylonymi od normy, mające na celu ich przystosowanie do życia w społeczeństwie ludzi normalnych – rehabilitacja. Warunkiem pozytywnych rezultatów rewalidacji jest możliwe wczesne wykrycie występujących upośledzeń i podjęcie postępowania wyrównawczego.

Za osoby niepełnosprawne uważa się osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza albo uniemożliwia wypełnienie ról społecznych, a w szczególności zdolności do wykonywania pracy zawodowej, pod warunkiem, że w stosunku do nich wydano jedno z trzech poniżej wymienionych orzeczeń organów orzekających.

SYSTEM ORZECZNICTWA

(od dn.1 września 1997 nastąpiło oddzielenie orzekania dla celów zaopatrzenia i ubezpieczenia społecznego od orzekania dla celów pozarentowych)

Dawny system orzecznictwa	Orzeczenie lekarza ZUS	Orzeczenie Powiatowego Zespołu do spraw Orzekania o Niepełnosprawności
I grupa inwalidzka	Całkowita niezdolność do pracy oraz samodzielnej egzystencji	Znaczny stopień niepełnosprawności
II grupa inwalidzka	Całkowita niezdolność do pracy	Umiarkowany stopień niepełnosprawności
III grupa inwalidzka	Częściowa niezdolność do pracy lub celowość przekwalifikowania zawodowego	Lekki stopień niepełnosprawności

Dzieci do 16 roku życia nie mają określonej grupy inwalidzkiej.

POWSZECHNA DEKLARACJA PRAW CZŁOWIEKA

10 grudnia 1948 r. Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych przyjęło i proklamowało Powszechną Deklarację Praw Człowieka. W następstwie tego historycznego wydarzenia Zgromadzenie Ogólne wezwało Państwa Członkowskie do opublikowania tekstu Deklaracji i do „spowodowania, aby Deklaracja była rozpowszechniana, pokazywana, czytana i objaśniana przede wszystkim w szkołach i innych instytucjach oświatowych, wszędzie bez względu na status polityczny kraju lub terytorium”.

W art. 1 jest mowa że: „Wszyscy ludzie są wolni i równi pod względem swej godności i swych praw. Są oni obdarzeni rozumem i sumieniem i powinni postępować wobec innych w duchu braterstwa”.

Art. 2 brzmi iż: „Każdy człowiek posiada wszystkie prawa i wolności zawarte w niniejszej Deklaracji bez względu na jakiekolwiek różnice rasy, koloru, płci, języka, wyznania, poglądów politycznych i innych, narodowości, pochodzenia społecznego, majątku, urodzenia lub jakiegokolwiek innego stanu”.

Art. 25 pkt 1 mówi że: „Każdy człowiek ma prawo do poziomu życia zapewniającego zdrowie i dobrobyt jemu i jego rodzinie, włączając w to wyżywienie, odzież, mieszkanie, opiekę lekarską i konieczne świadczenia socjalne, oraz prawo do poczucia bezpieczeństwa w przypadku bezrobocia, choroby, kalectwa, wdowieństwa, starości lub utraty środków do życia w inny sposób od niego niezależny”.

KARTA POWINNOŚCI CZŁOWIEKA

Karta Powinności Człowieka została podpisana w Gdańsku w 2000 roku z okazji 50-ciolecia podpisania Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka. Zgromadzeni w Gdańsku, miejscu szczególnym, doświadczonym przez historię, miejscu, w którym zaczynały się kataklizmy i kończyły totalitaryzmy, czujemy się wezwani do zabrania głosu w sprawie powinności człowieka. Naszym zobowiązaniem jest troska o to, aby w żadnym miejscu świata nie trwały i nie odradzały się systemy totalitarne.

PREAMBUŁA

Osoba ludzka, niezależnie od wieku, płci, rasy i wyznania jest podmiotem zarówno praw, jak i powinności. Niezbywalne prawa każdego człowieka domagają się ich respektowania przez innych ludzi. Nakłada to na nas określone zobowiązania i odpowiedzialność za losy świata. Powinności sformułowane jako kodeks etyczny, wspólny dla całej społeczności globu, nie przymuszają żadnego człowieka do ich wypełniania, lecz są impulsem moralnym odwołującym się do poczucia solidarności ze wszystkim, co współtworzy dobro całego świata. Solidarność jest postawą fundamentalną w tworzeniu lepszego ładu na ziemi, gdyż stanowi wewnętrzny imperatyw w działania na rzecz innych, mobilizuje do umiaru i samoograniczenia oraz otwiera na dobro wspólne.

UCHWAŁA

SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 1 sierpnia 1997 r.

Karta Praw Osób Niepełnosprawnych

(M.P.z dnia 13 sierpnia 1997 r. Nr 50, poz. 475)

§ 1. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uznaje, że osoby niepełnosprawne, czyli osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi, mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji.

Sejm stwierdza, iż oznacza to w szczególności prawo osób niepełnosprawnych do:

1. dostępu do dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym,
2. dostępu do leczenia i opieki medycznej, wczesnej diagnostyki, rehabilitacji i edukacji leczniczej, a także do świadczeń zdrowotnych uwzględniających rodzaj i stopień niepełnosprawności, w tym do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze, sprzęt rehabilitacyjny,
3. dostępu do wszechstronnej rehabilitacji mającej na celu adaptację społeczną,

3. dostępu do wszechstronnej rehabilitacji mającej na celu adaptację społeczną,
4. nauki w szkołach wspólnie ze swymi pełnosprawnymi rówieśnikami, jak również do korzystania ze szkolnictwa specjalnego lub edukacji indywidualnej,
5. pomocy psychologicznej, pedagogicznej i innej pomocy specjalistycznej umożliwiającej rozwój, zdobycie lub podniesienie kwalifikacji ogólnych i zawodowych,
6. pracy na otwartym rynku pracy zgodnie z kwalifikacjami, wykształceniem i możliwościami oraz korzystania z doradztwa zawodowego i pośrednictwa, a gdy niepełnosprawność i stan zdrowia tego wymaga – prawo do pracy w warunkach dostosowanych do potrzeb niepełnosprawnych,
7. zabezpieczenia społecznego uwzględniającego konieczność ponoszenia zwiększonych kosztów wynikających z niepełnosprawności, jak również uwzględnienia tych kosztów w systemie podatkowym,
8. życia w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych, w tym:
 - dostępu do urzędów,
 - punktów wyborczych i obiektów użyteczności publicznej,
 - swobodnego przemieszczania się i powszechnego korzystania ze środków transportu,
 - dostępu do informacji,
 - możliwości komunikacji międzyludzkiej,
9. posiadania samorządnej reprezentacji swego środowiska oraz do konsultowania z nim wszelkich projektów aktów prawnych dotyczących osób niepełnosprawnych,
10. pełnego uczestnictwa w życiu publicznym, społecznym, kulturalnym, artystycznym, sportowym oraz rekreacji i turystyce odpowiednio do swych zainteresowań i potrzeb.

§ 2. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej stwierdzając, iż powyższe prawa wynikają z Konstytucji, Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, Konwencji Praw Dziecka, Standardowych Zasad Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych, aktów prawa międzynarodowego i wewnętrznego, wzywa Rząd Rzeczypospolitej Polskiej i władze samorządowe do podjęcia działań ukierunkowanych na urzeczywistnienie tych praw.

§ 3. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej wzywa Rząd Rzeczypospolitej polskiej do składania corocznie, w terminie do dnia 30 czerwca, informacji o podjętych działaniach w celu urzeczywistnienia praw osób niepełnosprawnych.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

REHABILITACJA SPOŁECZNA

Dofinansowanie osób niepełnosprawnych i ich opiekunów do TURNUSÓW REHABILITACYJNYCH

Z dofinansowania mogą korzystać wszystkie osoby niepełnosprawne, które posiadają ważne orzeczenie o niepełnosprawności. Osoba ubiegająca się o dofinansowanie do turnusu powinna złożyć:

1. wniosek o dofinansowanie,
2. kopię orzeczenia o niepełnosprawności,
3. wniosek lekarza o skierowaniu na turnus rehabilitacyjny

Wniosek na turnus rehabilitacyjny zawiera oświadczenie o wysokości dochodu w rodzinie na jednego członka rodziny oraz liczbę osób we wspólnym gospodarstwie domowym. Należy go złożyć we właściwym dla miejsca zamieszkania powiatowym centrum pomocy rodzinie. Centrum pomocy w terminie 10 dni od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie informuje wnioskodawcę o występujących we wniosku uchybieniach. Uchybienia we wniosku powinny być usunięte w terminie 30 dni od dnia otrzymania informacji o uchybieniach występujących we wniosku. Nieusunięcie uchybień w wyznaczonym terminie powoduje pozostawienie wniosku bez rozpatrzenia. Wnioski o dofinansowanie są rozpatrywane w ciągu 30 dni od dnia złożenia kompletnego wniosku. Dofinansowanie można otrzymać tylko raz w roku kalendarzowym. Czas trwania turnusu rehabilitacyjnego wynosi 14 dni.

Osobie niepełnosprawnej ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności albo posiadającej orzeczenie równoważne oraz osobie niepełnosprawnej w wieku do 16 lat może być przyznane dofinansowanie pobytu opiekuna, pod warunkiem, że: lekarz wypisując wniosek uzasadni konieczność pobytu opiekuna na tym turnusie.

Pierwszeństwo w uzyskaniu dofinansowania mają osoby niepełnosprawne, które posiadają orzeczenie o zaliczeniu do znacznego i umiarkowanego stopnia niepełnosprawności albo równoważne, osoby niepełnosprawne w wieku do 16 lat albo w wieku do 24 lat uczące się i nie pracujące bez względu na stopień niepełnosprawności.

Centrum pomocy w terminie 7 dni od dnia rozpatrzenia wniosku o dofinansowanie powiadamia w formie pisemnej wnioskodawcę o sposobie jego rozpatrzenia.

Wysokość dofinansowania zależy od stopnia niepełnosprawności, wieku oraz sytuacji życiowej wnioskodawcy:

- 27% przeciętnego wynagrodzenia⁵ dla osoby niepełnosprawnej ze znacznym stopniem niepełnosprawności (I grupę inwalidzką), osoby w wieku do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności, oraz osoby niepełnosprawne w wieku 16-24 lat - uczącej się i nie pracującej,
- 25% przeciętnego wynagrodzenia dla osoby niepełnosprawnej z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności (II grupę inwalidzką),
- 23% przeciętnego wynagrodzenia dla osoby niepełnosprawnej z lekkim stopniem niepełnosprawności (III grupę inwalidzką),
- 18% przeciętnego wynagrodzenia dla opiekuna osoby niepełnosprawnej,
- 18% przeciętnego wynagrodzenia dla osoby niepełnosprawnej, niezależnie od posiadanego stopnia niepełnosprawności, zatrudnionej w zakładzie pracy chronionej,
- 35% przeciętnego wynagrodzenia może nastąpić podwyższenie dofinansowania dla osoby niepełnosprawnej i jej opiekuna w przypadku uzasadnionym szczególnie trudną sytuacją życiową, jeżeli opiekun pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym,
- 20% obniżenie dofinansowania uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym w sytuacji znacznego niedoboru środków Funduszu w danym roku w stosunku do istniejących potrzeb.

Osoba niepełnosprawna, która uzyskała dofinansowanie do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym, w terminie 30 dni od otrzymania powiadomienia, nie później niż na 21 dni przed dniem rozpoczęcia turnusu informuje PCPR o turnusie, w którym będzie uczestniczyła.

Aby przyznane dofinansowanie zostało przekazane organizatorowi turnusu muszą być spełnione warunki a mianowicie: dane zawarte w informacji o turnusie powinny być zgodne z danymi zawartymi w rejestrze ośrodków OD i rejestrze organizatorów OR.

Wybór turnusu dokonany przez osobę niepełnosprawną musi być zgodny z zaleceniami i przeciwwskazaniami lekarza, zawartymi we wniosku o skierowanie na turnus rehabilitacyjny. Ośrodek, w którym odbędzie się turnus musi być dostosowany do rodzaju dysfunkcji osoby niepełnosprawnej.

⁵ **Przeciętne wynagrodzenie** – oznacza to przeciętne miesięczne wynagrodzenie w gospodarce narodowej w poprzednim kwartale od pierwszego dnia następnego miesiąca po ogłoszeniu przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w formie komunikatu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, na podstawie art.20 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 162, poz. 1118 i z 1999 r. Nr 38, poz. 360)

Aktualne informacje o ośrodkach i organizatorach turnusów rehabilitacyjnych, posiadających wpisy do rejestrów wojewody dostępne są pod adresem elektronicznym: www.ebon.mpips.gov.pl

**LIKWIDACJA BARIER:
ARCHITEKTONICZNYCH,
W KOMUNIKOWANIU SIĘ I TECHNICZNYCH
w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych**

Wykonywanie podstawowych, codziennych czynności i kontaktów z otoczeniem osobom niepełnosprawnym ma umożliwić lub w znacznym stopniu usprawnić realizacja poniższych zadań:

- **Bariery architektoniczne** - to wszelkie utrudnienia występujące w budynku i w jego najbliższej okolicy, które ze względu na rozwiązania techniczne, konstrukcyjne lub warunki użytkowania uniemożliwiają lub utrudniają swobodę ruchu osobom niepełnosprawnym.
- **Bariery techniczne** - to przeszkody utrudniające lub uniemożliwiające osobie niepełnosprawnej usprawnianie. Likwidacja tej bariery powinna powodować sprawniejsze działanie tej osoby w społeczeństwie i umożliwić wydajniejsze jej funkcjonowanie.
- **Bariery w komunikowaniu się** - to ograniczenie uniemożliwiające lub utrudniające osobie niepełnosprawnej swobodne porozumiewanie się i/lub przekazywanie informacji.

Wniosek o dofinansowanie likwidacji wyżej wymienionych barier funkcjonalnych osoba niepełnosprawna składa w powiatowym centrum pomocy rodzinie właściwym dla miejsca zamieszkania.

O dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne, które mają trudności w poruszaniu się, jeżeli są właścicielami nieruchomości lub użytkownikami wieczystymi nieruchomości albo posiadają zgodę właściciela lokalu lub budynku mieszkalnego, w którym stale zamieszkują.

O dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne, jeżeli jest to uzasadnione potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności.

Dofinansowanie do barier technicznych i w komunikowaniu się przysługuje osobom niepełnosprawnym, które w ciągu trzech lat przed złożeniem wniosku nie uzyskały odpowiednio dofinansowania ze środków Funduszu, tj. jeżeli osoba niepełnosprawna w ciągu ostatnich trzech lat otrzymała dofinansowanie do likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych, to o kolejne dofinansowanie na ten cel może ubiegać się po upływie trzech lat, natomiast nie wyklucza to możliwości otrzymania dofinansowania do likwidacji barier architektonicznych.

Wysokość dofinansowania barier wynosi do 80 % kosztów przedsięwzięcia, nie więcej jednak niż do wysokości piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia. Pozostałe 20% lub więcej pokrywa wnioskodawca.

PCPR nie zwraca kosztów poniesionych w związku z pracami wykonanymi przed przyznaniem środków finansowych i zawarciem umowy o dofinansowanie ze środków funduszu.

Jeżeli przedmiotem dofinansowania jest np.: budowa podjazdu do budynku mieszkalnego lub dobudowa windy należy dopełnić następujące formalności:

- wystąpić do wydziału architektury o wydanie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu,
- wystąpić o zgodę właściciela gruntu na budowę podjazdu, a gdy właścicielem jest gmina, należy uzyskać dzierżawę tego terenu,
- po uzyskaniu pozytywnej decyzji należy złożyć projekt architektoniczno budowlany podjazdu,
- uzyskać pozwolenie na budowę.

Centrum pomocy w ciągu 10 dni od dnia złożenia wniosku przez osobę niepełnosprawną informuje o występujących uchybieniach, które powinny zostać usunięte w terminie 30 dni.

Nieusunięcie ich w wyznaczonym terminie powoduje pozostawienie wniosku bez rozpatrzenia.

Dofinansowanie zaopatrzenia w SPRZĘT REHABILITACYJNY

Aby otrzymać dofinansowanie do sprzętu rehabilitacyjnego ze środków Funduszu osoby niepełnosprawne stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności mogą ubiegać się składając wniosek we właściwym PCPR, wraz z aktualnym zaświadczeniem lekarskim stwierdzającym konieczność zakupu danego sprzętu (oraz zachodzi potrzeba prowadzenia rehabilitacji w warunkach domowych przy użyciu tego sprzętu) i aktualnym orzeczeniem o niepełnosprawności, jeżeli średni miesięczny dochód, w rozumieniu przepisów o zasiłkach rodzinnych, pielęgnacyjnych i wychowawczych, pomniejszony o obciążenie zaliczką na podatek dochodowy od osób fizycznych, składkę z tytułu ubezpieczeń emerytalnego, rentowych i chorobowego, określoną w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych oraz o kwotę alimentów świadczonych przez osoby pozostające we wspólnym gospodarstwie domowym na rzecz innych osób, podzielony przez liczbę osób pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym, obliczony za kwartał poprzedzający miesiąc, w którym składany jest wniosek, nie przekracza kwoty:

- 50% przeciętnego wynagrodzenia na członka rodziny pozostającego we wspólnym gospodarstwie domowym,
- 65% przeciętnego wynagrodzenia w przypadku osoby samotnej.

Dofinansowanie może wynosić do 60% kosztów sprzętu, nie więcej jednak niż do wysokości pięciokrotnego przeciętnego wynagrodzenia.

O dofinansowanie mogą starać się również osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, osoby prawne i jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej, jeżeli prowadzą działalność związaną z rehabilitacją osób niepełnosprawnych przez okres co najmniej 2 lat przed dniem złożenia wniosku oraz udokumentują posiadanie środków własnych lub pozyskanych z innych źródeł na sfinansowanie przedsięwzięcia w wysokości nieobjętej dofinansowaniem ze środków Funduszu.

PCPR w terminie 10 dni od dnia złożenia wniosku przez osobę niepełnosprawną informuje o występujących we wniosku uchybieniach. Uchybienia te powinny zostać usunięte w terminie 30 dni. Nieusunięcie ich w wyznaczonym terminie spowoduje pozostawienie wniosku bez rozpatrzenia.

Dofinansowanie zaopatrzenia w PRZEDMIOTY ORTOPEDYCZNE I ŚRODKI POMOCNICZE

Przedmioty ortopedyczne to sprzęt niezbędny osobie niepełnosprawnej w przypadku trwałej niepełnosprawności, w okresie choroby lub usprawnienia leczniczego.

Środki pomocnicze to środki, które ułatwiają, bądź umożliwiają funkcjonowanie osoby niepełnosprawnej w środowisku społecznym.

O zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze mogą ubiegać się osoby ubezpieczone, w zależności od potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia.

O dofinansowanie ze środków Funduszu zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane na podstawie odrębnych przepisów (Narodowy Fundusz Zdrowia), mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne, jeżeli dochód tych osób nie przekracza odpowiednio kwot jak przy sprzęcie rehabilitacyjnym czyli:

- 50% przeciętnego wynagrodzenia na członka rodziny pozostającego we wspólnym gospodarstwie domowym,
- 65% przeciętnego wygroźdenia w przypadku osoby samotnej.

Wysokość dofinansowania:

- Do 100% udziału własnego osoby niepełnosprawnej w limicie ceny ustalonej na podstawie odrębnych przepisów – jeżeli taki udział jest wymagany.
- Do 150% sumy kwoty limitu wyznaczonego przez NFZ oraz wymaganego udziału własnego osoby niepełnosprawnej w zakupie tych przedmiotów i środków, jeżeli cena zakupu jest wyższa niż ustalony limit.

Do wniosku należy dołączyć:

1. kopię orzeczenia,
2. fakturę określającą cenę nabycia z wyodrębnioną kwotą opłaconą w ramach ubezpieczenia zdrowotnego oraz kwotą udziału własnego,
3. kserokopię zlecenia na zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze potwierdzoną za zgodność kopii z oryginałem,

Wnioski można składać wielokrotnie.

PCPR w terminie 10 dni od dnia złożenia wniosku przez osobę niepełnosprawną informuje o występujących we wniosku uchybieniach. Uchybienia te powinny zostać usunięte w terminie 30 dni. Nieusunięcie ich w wyznaczonym terminie spowoduje pozostawienie wniosku bez rozpatrzenia.

Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania WARSZTATÓW TERAPII ZAJĘCIOWEJ

Warsztaty mogą być organizowane przez fundację, stowarzyszenia lub inne podmioty. Koszty utworzenia, działalności i wynikające ze zwiększenia liczby uczestników warsztatu są współfinansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, zwanego Funduszem, ze środków samorządu terytorialnego lub z innych źródeł.

Z warsztatów mogą korzystać osoby niepełnosprawne, które mają:

1. aktualne orzeczenie o niepełnosprawności,
2. wpis w orzeczeniu do korzystania z warsztatu terapii zajęciowej (znacznym i umiarkowanym stopień niepełnosprawności).

Warsztat jest placówką pobytu dziennego, czas trwania zajęć wynosi 35 godzin tygodniowo i nie więcej niż 7 godzin dziennie. Zajęcia w warsztacie są prowadzone zgodnie z indywidualnym programem rehabilitacji i terapii, zwanym „indywidualnym programem”, przygotowanym dla uczestnika warsztatu przez radę programową warsztatu. Warsztat działa na podstawie regulaminu organizacyjnego zatwierdzonego przez jednostkę prowadzącą warsztat. Działalność warsztatu jest działalnością o charakterze niezarobkowym.

Dochód ze sprzedaży produktów i usług wykonanych przez uczestników warsztatu w ramach realizowanego programu terapii przeznacza się, w porozumieniu z uczestnikami warsztatu na pokrycie wydatków związanych z integracją społeczną uczestników.

Uczestnik warsztatu, który w ramach indywidualnego programu bierze udział w treningu ekonomicznym, może otrzymać do swojej dyspozycji środki finansowe wysokości nieprzekraczającej 20% minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Wysokość środków finansowych oraz ich przeznaczenie indywidualnie dla każdego uczestnika ustala rada programowa warsztatu zgodnie z indywidualnym programem, uwzględniając postanowienia regulaminu organizacyjnego warsztatu.

Na terenie powiatu rybnickiego znajduje się jeden Warsztat Terapii Zajęciowej w Czerwionce, z którego mogą korzystać osoby z całego powiatu.

Dofinansowanie
SPORTU, KULTURY, REKREACJI I TURYSTYKI
osób niepełnosprawnych

Ze środków PFRON mogą ubiegać się osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, jeżeli:

- Prowadzą statutową działalność na rzecz osób niepełnosprawnych przez okres co najmniej 2 lat przed dniem złożenia wniosku.
- Udokumentują zapewnienie odpowiednich do potrzeb osób niepełnosprawnych warunków technicznych i lokalowych do realizacji zadania.
- Udokumentują posiadanie środków własnych lub pozyskanych z innych źródeł na sfinansowanie przedsięwzięcia w wysokości nieobjętej dofinansowaniem ze środków PFRON.

Wysokość dofinansowania :

Do 60% kosztów przedsięwzięcia.

Wnioski o dofinansowanie składa się do PCPR właściwego do miejsca zamieszkania osób niepełnosprawnych objętych wnioskiem o dofinansowanie, w terminie do dnia 30 listopada roku poprzedzającego realizację zadania.

Dofinansowanie nie może obejmować kosztów realizacji zadania poniesionych przed przyznaniem środków finansowych i zawarciem umowy o dofinansowanie ze środków PFRON.

Sport – ćwiczenia i gry służące podnoszeniu sprawności fizycznej i wyrabianiu pewnych cech charakteru, takich jak wytrwałość, lojalność, nawyk przestrzegania reguł; sport rekreacyjny, masowy – sport uprawiany wyłącznie w celu utrzymania lub regeneracji sił.

Turystyka – zorganizowane, zbiorowe lub indywidualne wyjazdy poza miejsce stałego zamieszkania, wędrowki po obcym terenie, mające cele krajoznawcze lub będące formą czynnego wypoczynku.

Rekreacja – odpoczynek, wytchnienie, rozrywka: coś co służy odprężeniu, uprzyjemnia czas wolny od nauki, pracy.

Kultura – całokształt duchowego i materialnego dorobku ludzkości, utrwalany i wzbogacany w ciągu dziejów, przekazywany z pokolenia na pokolenie⁶.

Ze środków PFRON, będących w dyspozycji PCPR, mogą być także dofinansowane koszty turystyki i rekreacji zagranicznej. Zgodnie z wyjaśnieniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej przy rozpatrywaniu wniosków o dofinansowanie zadań z zakresu rekreacji, sportu, kultury i turystyki osób niepełnosprawnych realizowanych za granicą, PCPR powinno rozważyć, czy jego cel może być osiągnięty również poprzez zorganizowanie tańszego przedsięwzięcia na terenie Polski. Według resortu pracy w przypadku wyżej wymienionych przedsięwzięć ze środków PFRON przez PCPR może być dofinansowane uczestnictwo opiekunów osób niepełnosprawnych, o ile ich obecność podczas imprezy jest niezbędnym warunkiem uczestniczenia osób niepełnosprawnych⁷.

⁶Słownik języka polskiego PWN, Wydawnictwo Naukowe PWN S.A. W-wa, 1999 r.

⁷Informator Przewodnik Osoby Niepełnosprawnej Toruń, 2009 r.

ULGI

Osoby niepełnosprawne mogą korzystać z różnego rodzaju pomocy, np. załatwić swoje sprawy poza kolejnością w instytucjach i urzędach.

Pomoc w sądzie

Konieczność udziału w postępowaniu sądowym może okazać się dla osoby niepełnosprawnej wyzwaniem trudnym do podjęcia. Przepisy kodeksu postępowania cywilnego umożliwiają zatem występowanie przed sądem w imieniu takich osób (w niektórych sprawach) innych uprawnionych podmiotów. Zgodnie z art. 61 par. 1 k.p.c., organizacje społeczne, których zadania nie polegają na prowadzeniu działalności gospodarczej, mogą bowiem wytyczać powództwa na rzecz obywateli. Wykaz organizacji uprawnionych do działania przed sądem w imieniu lub na rzecz obywateli zawiera rozporządzenie ministra sprawiedliwości z dnia 10 listopada 2000 r.

W urzędzie

Osoba niepełnosprawna lub z dzieckiem niepełnosprawnym może załatwić sprawy poza kolejnością w instytucjach i urzędach publicznych oraz w sklepach (Dz.U. z 1998 r., Nr 64, poz. 414 z późn. zm).

Ulgi na przejazdy

Niepełnosprawni, którzy podróżują mają prawo do odpowiednich warunków. Przewoźnik jest zobowiązany do zapewnienia podróżnym odpowiednich warunków bezpieczeństwa i higieny oraz wygody i należytej obsługi. Rodzaje ulg i ich wysokość są zróżnicowane, a ponadto prawo do nich musi być odpowiednio udokumentowane. Rodzaje dokumentów poświadczających uprawnienia do korzystania z ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego określa rozporządzenie ministra infrastruktury z dnia 25 października 2002 r. Dokumenty te osoby uprawnione mają obowiązek okazywać wraz z dowodem osobistym lub innym dokumentem stwierdzającym ich tożsamość.

Ulgi w PKS i PKP

(Dz.U.z2002 r.,Nr 175,poz.1440 z póź .zm.)

Osoby niepełnosprawne korzystające z przejazdów środkami transportu PKS i PKP uprawnione są do ulg. Aby mieć prawo do zniżki, należy mieć ze sobą legitymację osoby niepełnosprawnej stwierdzającą stopień niepełnosprawności.

Do zniżek uprawnione są:

- osoby niezdolne do samodzielnej egzystencji,
- dzieci i młodzież dotknięte inwalidztwem lub niepełnosprawne do ukończenia 24 roku życia oraz studenci dotknięci inwalidztwem lub niepełnosprawnością do ukończenia 26 roku życia,
- opiekunowie lub przewodnicy – jedna osoba pełnoletnia, a w przypadku przewodnika osoby niewidomej – osobę, która ukończyła 13 lat, albo psa – przewodnika.

Wszystkie ulgi obowiązują tylko w 2 klasie pociągów, tylko w określonych kategoriach pociągów oraz na podstawie określonych rodzajów biletów (szczegóły te zawarte są poniżej, w opisach uprawnień wyróżnionych grup). Ulgi nie dotyczą przejazdów pociągami EuroCity i InterCity w komunikacji międzynarodowej oraz przejazdów w komunikacji autobusowej ekspresowej. Pod koniec 2009 r. pociągi pospieszne przemianowane zostały na pociągi TLK (Tanie Linie Kolejowe). Należy rozumieć, że jeśli przepisy mówią o uldze w pociągu pospiesznym, dotyczy to również pociągu oznaczonego jako TLK.

Osoby uprawnione do ulgowych przejazdów w klasie 2 - na podstawie biletów jednorazowych - korzystające z przejazdu w klasie 1 zobowiązane są uiścić dopłatę w wysokości różnicy między ceną biletu w klasie 1, a ceną biletu w klasie 2 (chodzi o ceny biletów bez ulg). Korzystając z ulgi 100% należy zgłosić się do kasy biletowej po bezpłatny bilet.

>> Renciści i emeryci mają prawo do:

- dwóch jednorazowych przejazdów w ciągu roku kalendarzowego z ulgą 37% w 2 klasie pociągów osobowych, pospiesznych i ekspresowych,

na podstawie zaświadczenia wydanego przez:

- terenowe jednostki Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów,
- regionalne komisje emerytów i rencistów NSZZ Solidarność,
- Niezależny Krajowy Związek Zawodowy w Polsce „Solidarność Weteranów Pracy”,
- Zarząd Główny i oddziały terenowe Stowarzyszenia Emerytów i Rencistów „Solidarność - 80”,

- wojewódzkie i regionalne rady weteranów pracy Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych,
- Niezależny Związek Przyszłych i Obecnych Emerytów i Rencistów „Weterani Pracy”,
- oddziały wojewódzkie Stowarzyszenia Emerytów i Rencistów Resortu Spraw Wewnętrznych,
- zarządy i koła Związku Byłych Żołnierzy Zawodowych i Oficerów Rezerwy Wojska Polskiego,
- okręgowe sekcje emerytów i rencistów Związku Nauczycielstwa Polskiego,
- Związek Zawodowy Pracowników Najwyższej Izby Kontroli,
- Komisję Krajową i zarządy regionów Chrześcijańskiego Związku Zawodowego „Solidarność” im. Księdza Jerzego Popiełuszki,
- zarządy wojewódzkie Związku Emerytów i Rencistów Pożarnictwa Rzeczypospolitej Polskiej,
- oddziały wojewódzkie Związku Żołnierzy Ludowego Wojska Polskiego,
- terenowe jednostki Krajowego Związku Emerytów i Rencistów Służby Więziennej.

Powyższe zaświadczenia ważne są z dowodem osobistym lub innym dokumentem potwierdzającym tożsamość osoby uprawnionej.

UWAGA: Należy pamiętać, że przejazd „tam” i „z powrotem” jest traktowany jako dwa oddzielne przejazdy, nawet jeśli opłata za te dwa przejazdy potwierdzona jest na jednym bilecie. Emeryci i renciści nie mają żadnych zniżek w autobusach PKS.

>> Osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności (niezdolne do samodzielnej egzystencji, inwalidzi I grupy) mają prawo do:

- 49% ulgi w pociągach osobowych i autobusach PKS w komunikacji zwykłej, na podstawie biletów jednorazowych,
- 37% ulgi w pozostałych pociągach PKP i autobusach PKS, również na podstawie biletów jednorazowych.

Do ulgi uprawnia jeden z dokumentów:

- wypis z treści orzeczenia komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia, stwierdzający zaliczenie do I grupy inwalidów,
- wypis z treści orzeczenia: wojskowej komisji lekarskiej, komisji lekarskiej podległej Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji albo Szefowi Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego albo Szefowi Agencji Wywiadu, stwierdzający zaliczenie do I grupy inwalidztwa,
- orzeczenie lub wypis z treści orzeczenia lekarza orzecznika lub komisji lekarskiej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, stwierdzające całkowitą niezdolność do pracy i niezdolność do samodzielnej egzystencji albo niezdolność do samodzielnej egzystencji,

- wypis z treści orzeczenia lekarza rzeczoznawcy Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego lub komisji lekarskiej KRUS, stwierdzający niezdolność do samodzielnej egzystencji,
- zaświadczenie ZUS lub KRUS, stwierdzające zaliczenie wyrokiem sądu do I grupy inwalidów bądź uznanie niezdolności do samodzielnej egzystencji,
- legitymacja emeryta - rencisty wojskowego z wpisem o zaliczeniu do I grupy inwalidztwa,
- legitymacja emeryta - rencisty policyjnego wydana przez właściwy organ emerytalny podległy odpowiednio ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, Ministrowi Sprawiedliwości albo Ministrowi Obrony Narodowej, z wpisem o zaliczeniu do I grupy inwalidztwa lub stwierdzającym niezdolność do samodzielnej egzystencji,
- legitymacja osoby niepełnosprawnej, stwierdzająca znaczny stopień niepełnosprawności, wystawiona przez uprawniony organ.

Wszystkie powyższe dokumenty, z wyjątkiem legitymacji emeryta - rencisty wojskowego, oraz legitymacji osoby niepełnosprawnej, okazuje się razem z dowodem osobistym lub innym dokumentem potwierdzającym tożsamość osoby uprawnionej.

>> Osoby niewidome, nie będące osobami o znacznym stopniu niepełnosprawności (niezdolnymi do samodzielnej egzystencji, inwalidami I grupy), mają prawo do:

- 37% ulgi w 2 klasie pociągów PKP oraz w autobusach PKS,
- na podstawie biletów jednorazowych lub miesięcznych imiennych. Do ulgi uprawnia jeden z dokumentów (wymienionych powyżej, przy okazji omawiania uprawnień osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności) stwierdzających inwalidztwo, niezdolność do pracy albo niepełnosprawność z powodu stanu narządu wzroku.

UWAGA: Nowe ulgi dla osób niewidomych od 1 stycznia 2011 r.

Osoby niewidome uznane za niezdolne do samodzielnej egzystencji mają prawo do ulgi 93% przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego w pociągach osobowych oraz autobusowego w komunikacji zwykłej, na podstawie biletów jednorazowych lub miesięcznych imiennych. W pociągach innych niż osobowe i w autobusach innych niż zwykłe ulga wynosi 51%.

>> Opiekun lub przewodnik towarzyszący w podróży:

- osobie o znacznym stopniu niepełnosprawności (niezdolnej do samodzielnej egzystencji, inwalidzie I grupy), lub
 - osobie niewidomej,
- na podstawie jednego z dokumentów podopiecznego oraz biletów jednorazowych, ma prawo do 95% ulgi w pociągach PKP i autobusach PKS. Opiekun lub przewodnik, wg ustawy, musi być osobą pełnoletnią. Przewodnikiem osoby niewidomej może być też osoba, która ukończyła 13 lat, albo pies - przewodnik (wtedy również za psa ponosimy ulgową opłatę).

>> Dzieci i młodzież niepełnosprawna oraz ich rodzice lub opiekunowie (chodzi o jedno z rodziców oraz o jednego opiekuna) mają prawo do:

- 78% ulgi w pociągach PKP i autobusach PKS na trasie z miejsca zamieszkania lub miejsca pobytu do: przedszkola, szkoły, szkoły wyższej, placówki opiekuńczo-wychowawczej, placówki oświatowo-wychowawczej, specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego, specjalnego ośrodka wychowawczego, ośrodka umożliwiającego dzieciom i młodzieży spełnianie obowiązku szkolnego i obowiązku nauki, ośrodka rehabilitacyjno-wychowawczego, domu pomocy społecznej, ośrodka wsparcia, zakładu opieki zdrowotnej, poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, a także na turnus rehabilitacyjny - i z powrotem (dzieci na podstawie biletów jednorazowych lub miesięcznych imiennych, rodzice lub opiekunowie - biletów jednorazowych).

Korzystający z ulgowych przejazdów są zobowiązani posiadać odpowiedni dokument potwierdzający niepełnosprawność:

1) dla dzieci i młodzieży uczęszczającej do przedszkola, szkoły, szkoły wyższej albo ośrodka lub innej placówki o charakterze oświatowym jest to:

- legitymacja przedszkolna dla dzieci niepełnosprawnych,
- legitymacja szkolna dla uczniów niepełnosprawnych,
- legitymacja szkolna albo studencka wraz z jednym z dokumentów wymienionych poniżej
 - w punkcie 2.

2) dla dzieci i młodzieży nie uczęszczającej do szkoły (innych placówek z punktu 1):

- orzeczenie lub wypis z treści orzeczenia lekarza orzecznika lub komisji lekarskiej ZUS, stwierdzające niezdolność do samodzielnej egzystencji, całkowitą albo częściową niezdolność do pracy,
- wypis z treści orzeczenia komisji lekarskiej ds. inwalidztwa i zatrudnienia, stwierdzającego zaliczenie do jednej z grup inwalidzkich,
- legitymacja dokumentująca niepełnosprawność, wystawiona przez uprawniony organ.

UWAGA: Przy przejazdach do jednostek udzielających świadczeń zdrowotnych albo pomocy społecznej bądź organizujących turnusy rehabilitacyjne dodatkowo, oprócz wymienionych dokumentów, wymagane jest zaświadczenie (zawiadomienie) określające:

- miejsce i termin badania, leczenia, konsultacji, zajęć rehabilitacyjnych, zajęć terapeutycznych albo pobytu w ośrodku wsparcia, domu pomocy społecznej, lub na turnusie rehabilitacyjnym,
- odpowiednio (w drodze powrotnej), potwierdzające stawienie się na badaniach, konsultacji, turnusie itp.

3) rodzice lub opiekunowie mogą korzystać z ulgowych przejazdów PKP lub PKS na podstawie wymienionych powyżej, w punkcie 1 i 2 dokumentów podopiecznych. Podróżując bez dziecka (po dziecko, po odwiezieniu dziecka) należy mieć zaświadczenie ze szkoły lub innej placówki, a w sytuacjach opisanych w ramce – również podane tam zaświadczenia/ zawiadomienia.

>> W innych relacjach niż określone powyżej dzieci i młodzież niepełnosprawna mają odpowiednio prawo do następujących ulg:

1) dzieci w wieku do ukończenia 4 lat korzystają z bezpłatnych przejazdów w 2 klasie pociągów PKP oraz w autobusach PKS w komunikacji zwykłej i przyspieszonej (pod warunkiem, że nie zajmują oddzielnego miejsca tzn. siedzą „na kolanach”) - na podstawie biletów jednorazowych oraz dokumentu stwierdzającego wiek dziecka (np. książeczka zdrowia dziecka). Jeśli dziecko korzysta z oddzielnego miejsca w autobusie PKS ulga wynosi 78%.

2) dzieci w wieku powyżej 4 lat do rozpoczęcia odbywania obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego mają prawo do 37% ulgi przy przejazdach pociągami osobowymi, pospieszными i ekspresowymi oraz w autobusach PKS, w komunikacji zwykłej i przyspieszonej - na podstawie biletów jednorazowych oraz następujących dokumentów:

- dokumentu stwierdzającego wiek dziecka,
- zaświadczenia o odroczeniu spełniania obowiązku szkolnego, wydanego przez dyrektora publicznej szkoły podstawowej,
- legitymacji przedszkolnej dla dziecka niepełnosprawnego.

3) do 49% ulgi w pociągach osobowych i pospiesznych oraz w autobusach PKS w komunikacji zwykłej i przyspieszonej, mają prawo:

- dzieci w trakcie rocznego obowiązkowego przygotowania przedszkolnego,
- dzieci i młodzież, uczęszczająca do szkoły, nie dłużej niż do ukończenia 24 roku życia,
- studenci do ukończenia 26 lat,

na podstawie biletów imiennych miesięcznych.

Jeśli kupuje się bilet jednorazowy przysługuje ulga 37% w przypadku przejazdów pociągami osobowymi, pospieszными i ekspresowymi. Do ulg uprawnia: zaświadczenie o spełnianiu obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego, legitymacja szkolna lub studencka wraz z dowodem osobistym albo innym dokumentem umożliwiającym stwierdzenie wieku jeśli nie jest on określony w legitymacjach. Powyższe grupy nie mają żadnej ulgi przy zakupie biletów jednorazowych w komunikacji autobusowej.

UWAGA: Nowe ulgi dla studentów od 1 stycznia 2011 r.

Studenci do ukończenia 26 roku życia uprawnieni są do ulgi 51%:

- w pociągach osobowych, pospiesznych i ekspresowych, jeśli kupują bilet jednorazowy,
- w pociągach osobowych i pospiesznych, jeśli kupują bilet miesięczny,

- w autobusach w komunikacji zwykłej i przyspieszonej, na podstawie biletów imiennych miesięcznych. .

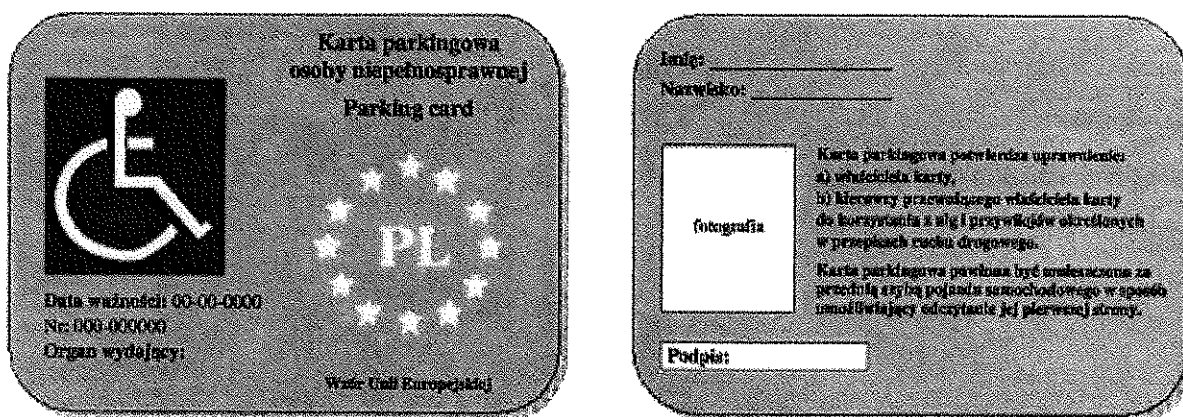
Karta parkingowa

*(Ustawa z dnia 20.czerwca 1997 r Prawo o ruchu drogowym.Dz.U.2005, Nr 108, poz.908
z póź. zm.)*

Odstępstwo od przestrzegania niektórych znaków drogowych dotyczy tylko osób kierujących samochodem oznaczonym kartą parkingową, która potwierdza uprawnienia jej właściciela lub kierowcy przewożącego właściciela takiej karty. Kierowca zobowiązany jest umieścić ją za przednią szybą samochodu, w sposób umożliwiający jej odczytanie.

Kartę parkingową wydaje osobie niepełnosprawnej starosta. Podstawę jej wydania stanowi orzeczenie zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności zaliczając do znacznego, umiarkowanego lub lekkiego stopnia niepełnosprawności o przyczynie niepełnosprawności z kodu „R” lub „N”

Wzór karty parkingowej dla osoby niepełnosprawnej potwierdzającej uprawnienie do niestosowania się do niektórych znaków drogowych

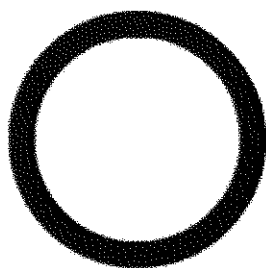
Na dzień dzisiejszy opłata za wydanie karty parkingowej wynosi 25 zł.

Aby otrzymać kartę parkingową należy przedłożyć:

- wypełniony wniosek,
- kserokopię orzeczenia o niepełnosprawności (oryginał do wglądu),

- opłata w wysokości 25 zł.,
- aktualna fotografia sztuk 1o wym. 35mm x 45mm,
- upoważnienie do złożenia wniosku o wydanie karty parkingowej i jej odbioru (jeśli podanie o kartę będzie składać i odbierać inna osoba),
- dowód osobisty wnioskodawcy,

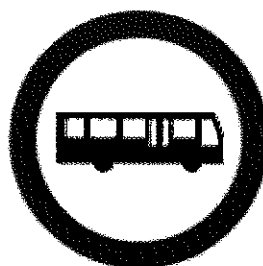
Karta parkingowa uprawnia do niestosowania się do poniższych znaków

B-1

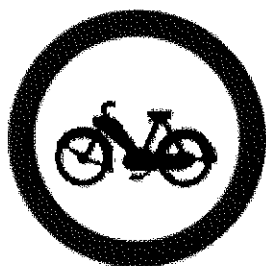
B-3

B-3a

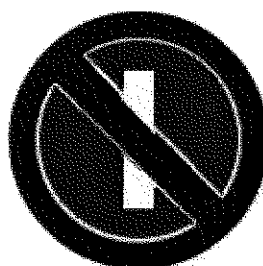
B-4

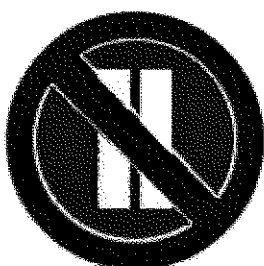
B-10

B-35

B-37

B-38

B-39

- B-1 zakaz ruchu w obu kierunkach
- B-3 zakaz wjazdu pojazdów silnikowych z wyjątkiem motocykli jednośladowych
- B-3a zakaz wjazdu autobusów
- B-4 zakaz wjazdu motocykli
- B-10 zakaz wjazdu motorowerów
- B-35 zakaz postoju
- B-37 zakaz postoju w dni nieparzyste
- B-38 zakaz postoju w dni parzyste
- B-39 strefa ograniczonego postoju

Ulgi podatkowe

(Ustawa z dn.26 lipca 1991(Dz.U.z 2000 r.Nr 14poz.176 z póź. zm.).

Ulgi w podatku dochodowym przysługują:

1. podatnikowi będącemu osobą niepełnosprawną
2. podatnikowi, na którego utrzymaniu pozostają osoby niepełnosprawne jak:
 - współmałżonek
 - dzieci własne i przysposobione, dzieci obce przyjęte na wychowanie, pasierbowie
 - rodzice, rodzice współmałżonka
 - rodzeństwo
 - ojczym, macocha, zięciowie i synowie

jeżeli w roku podatkowym dochody tych osób niepełnosprawnych nie przekraczają kwoty 9.120 zł. W przeciwnym wypadku ulgi przysługują podatnikowi będącemu osobą niepełnosprawną. Jeżeli osoba niepełnosprawna pozostająca na utrzymaniu podatnika osiąga dochody, należy dokonać oszacowania jaki dochód w całym roku podatkowym może ona uzyskać. Rachunki muszą być wystawione na osobę, która będzie odliczała określone wydatki.

Podstawowym warunkiem odliczenia wydatków jest posiadanie przez osobę niepełnosprawną orzeczenia o niepełnosprawności lub decyzji przyznającej rentę z tytułu całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy, rentę szkoleniową albo rentę socjalną.

Warunkiem skorzystania z ulg rehabilitacyjnych jest posiadanie przez podatnika dokumentów stwierdzających poniesienie wydatków (faktury VAT lub rachunków).

Nie dotyczy to wydatków na :

- utrzymanie psa przewodnika przez osoby niewidome I lub II grupy inwalidzkiej

- opłacanie przewodników osób niewidomych I lub II grupy inwalidztwa oraz osób z niepełnosprawnością ruchową zaliczonych do I grupy inwalidzkiej
- używanie samochodu, stanowiącego własność (współwłasność) osoby niepełnosprawnej zaliczanej do I lub II grupy inwalidzkiej albo dzieci niepełnosprawne, które nie ukończyły 16 roku życia, dla potrzeb związanych z koniecznym przewozem na niezbędne zabiegi leczniczo-rehabilitacyjne.

Co roku można odliczyć ustaloną kwotę, bez potrzeby dokumentowania poniesionych wydatków.

Zwolnienie od podatków lokalnych:

(Dz.U.z 1991 r., NR 9, poz. 31 z póź. zm)

Osoba niewidoma lub głuchoniema jest zwolniona od podatku za posiadanie psa na podstawie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności (grupie inwalidzkiej).

Obowiązki firm świadczących usługi telekomunikacyjne

- Wydzielenie w placówkach obsługi klienta stanowisk przystosowanych do obsługi osób niepełnosprawnych, oznaczonych specjalnym znakiem graficznym.
- Instalowanie w każdej placówce obsługi klienta specjalnie oznaczonych urządzeń przekazu tekstu, umożliwiających kontakt z osobą niesłyszącą lub niemówiącą.
- Umieszczenie w spisie abonentów informacji o miejscu zainstalowania i rodzaju dostępnych dla osób niepełnosprawnych urządzeń końcowych
- Sporządzenie na żądanie osób niewidomych albo słabowidzących, po udokumentowaniu niepełnosprawności, dodatkowych faktur wraz z podstawowym wykazem wykonywanych usług telekomunikacyjnych w alfabecie Braille'a lub w innej formie uwzględniającej rodzaj tej niepełnosprawności oraz udostępnienie takim osobom w punktach obsługi klienta, regulaminu świadczenia usług i cenników sporządzonych w jednej z form uwzględniającej rodzaj ich niepełnosprawności.

W placówce pocztowej

Zgodnie z art. 56 ustawy z dnia 12 czerwca 2003 r. Prawo pocztowe, a także z przepisów rozporządzenia ministra infrastruktury z dnia 9 stycznia 2004 r. w sprawie wykonywania usług pocztowych operator świadczący powszechne usługi pocztowe ma obowiązek zapewnić organizację pracy swoich placówek w ten sposób, by umożliwić osobom poruszającym się na wózkach inwalidzkich korzystanie z świadczonych usług, a także stworzyć odpowiednio oznakowanie stanowiska obsługi osób niepełnosprawnych oraz umieścić nadawcze skrzynki pocztowe w sposób i w miejscu umożliwiającym korzystanie z nich przez osoby niepełnosprawne.

Ponadto osobom z uszkodzeniem narządu ruchu powodującym konieczność korzystania z wózka inwalidzkiego, niewidomym lub ociemniałym, na ich wniosek i bez pobierania dodatkowych opłat, doręcza się przesyłki rejestrowane, w tym przesyłki z deklarowaną wartością oraz kwoty pieniężne określone w przekazach pocztowych, z pominięciem oddawczej skrzynki pocztowej oraz bez konieczności odbierania przesyłki w placówce operatora. Poczta ma także obowiązek przyjąć od osoby niepełnosprawnej w miejscu zamieszkania prawidłowo opłaconą przesyłkę niebędącą przesyłką rejestrowaną.

Usługi pocztowe i telekomunikacyjne

Udogodnienia związane z usługami pocztowymi to bezpłatna usługa doręczenia listów, paczek i przekazów bezpośrednio do domu. Listonosz powinien przyjąć zwykły, opłacony list i wrzucić go do skrzynki.

Mają do nich prawo:

- Osoby niepełnosprawne z uszkodzeniem narządu ruchu i korzystające z wózka inwalidzkiego
- Osoby z uszkodzonym wzrokiem, posiadające orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności lub całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji (I grupa inwalidzka).

Zapotrzebowanie na usługę zgłasza się w urzędzie pocztowym właściwym dla miejsca zamieszkania (dzielnicę)⁸.

Operatorzy świadczący usługi telekomunikacyjne mają obowiązek zapewnienia osobom niepełnosprawnym dostępu do świadczonych przez siebie usług powszechnych poprzez:

⁸ WWW.niepełnosprawni.pl

- Zakładanie aparatów publicznych przystosowanych do używania przez osoby niepełnosprawne oraz oferowanie osobom niepełnosprawnym aparatów telefonicznych do używania przez te osoby

Operatorzy nie mają obowiązku stosowania wobec osób niepełnosprawnych ulg w opłatach. Firmy telekomunikacyjne mogą jednak w drodze uchwał podejmować decyzje do udzielenia rabatów osobom niepełnosprawnym.

Telekomunikacja Polska S.A.

Rabaty w opłatach za usługi dla osób niepełnosprawnych (uchwała Zarządu TP S.A. nr 85/01 weszła w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2001 r.):

- Za przyłączenie do sieci telefonicznej TP S.A. w wysokości 50% ceny za przyłączenie.
- W abonamencie miesięcznym w wysokości 50% opłaty abonamentowej.

Podstawą do udzielenia rabatu jest zaświadczenie Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Do rabatów mają prawo tylko niektóre grupy osób niepełnosprawnych:

- W przypadku uszkodzenia wzroku – tylko gdy osoba ma orzeczony znaczny stopień niepełnosprawności.
- W przypadku uszkodzenia słuchu lub mowy – gdy osoba ma orzeczony znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności.

Rabaty udziela się także:

- Osobom niepełnosprawnym, które nabyły prawa do ulg w oparciu o RMŁ z dnia 21.10.1996 r. w sprawie określenia zakresu dostępu osób niepełnosprawnych do świadczonych usług pocztowych lub telekomunikacyjnych o charakterze powszechnym, a stopień niepełnosprawności orzeczony został na okres stały. W przypadku okresowego orzeczenia rabaty przysługują do upływu orzeczonego okresu niepełnosprawności.
- Prawnym opiekunom osób niepełnosprawnych, przy czym rabat może otrzymać albo osoba niepełnosprawna do uzyskania rabatu albo jej prawny opiekun.

Także operatorzy sieci telefonii komórkowych mogą podjąć decyzję o zapewnieniu ulg osobom niepełnosprawnym (należy dzwonić na infolinię poszczególnych firm).

Bez abonamentu

(Dz.U. z 2005 r., Nr 85, poz. 728 z późn. zm.)

Abonamentu RTV nie płacą:

1. osoby niepełnosprawne z orzeczeniem:
 - zaliczonym do I grupy inwalidów,
 - całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji
 - znacznym stopniu niepełnosprawności
 - okresowej lub trwałej całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, w którym przysługuje zasiłek pielęgnacyjny
2. osoby, które ukończyły 75 lat na podstawie dowodu osobistego
3. osoby, które otrzymują stały świadczenia pielęgnacyjne lub rentę socjalną z pomocy społecznej,
4. osoby niesłyszące, u których stwierdzono całkowitą głuchotę lub obustronne upośledzenie słuchu.
5. osoby niewidome, których ostrość wzroku nie przekracza 15%

Chcąc uzyskać zwolnienie od powyższych opłat, osoba uprawniona powinna udać się do placówki pocztowej w miejscu stałego pobytu i wraz z dowodem osobistym przedstawić dokument stwierdzający zaliczenie jej do jednej z wymienionych grup. Przedstawia legitymację lub dokument o znacznym stopniu niepełnosprawności. Zwolnienie od opłat następuje od początku miesiąca następującego po miesiącu, w którym przedstawiono odpowiednie dokumenty w urzędzie pocztowym.

Na podstawie jednego z dokumentów:

- Dowodu osobistego z wpisem o zaliczeniu na trwałe do I grupy inwalidzkiej.
- Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wydanego przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.
- Orzeczenia o niepełnosprawności wydanego przez lekarza orzecznika ZUS.
- Decyzji ZUS zaliczenie do I grupy inwalidzkiej.

Osoby niesłyszące, u których stwierdzono całkowitą głuchotę lub obustronne upośledzenie słuchu na podstawie jednego z dokumentów:

- Legitymacji PZG.
- Orzeczenia komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia.
- Orzeczenia wojskowej komisji lekarskiej lub komisji lekarskiej służby zdrowia MSW.
- Zaświadczenia wydanego przez ZOZ.

Osoby niewidome, których ostrość wzroku nie przekracza 15% na podstawie jednego z dokumentów;

- Legitymacji PZN.
- Legitymacji Związku Ociemniałych Żołnierzy Rzeczypospolitej Polskiej.
- Orzeczenia komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia o zaliczeniu do II grupy inwalidzkiej z powodu uszkodzeń narządu wzroku.
- Orzeczenia wojskowej komisji lekarskiej lub komisji lekarskiej służby zdrowia MSW.
- Zaświadczenia wystawionego przez ZOZ.

Kombatanci:

- Emeryci i renciści na podstawie: zaświadczenia lub legitymacji o przyznaniu uprawnień oraz odcinka otrzymania emerytury (renty) za ostatni miesiąc.
- Inne osoby uprawnione (zgodnie z Dz.U.1997 r. Nr 142 poz. 950 z późn. zm.) na podstawie: legitymacji lub zaświadczenia o przyznaniu uprawnień oraz dowodu uzyskania świadczenia z ZUS.

Inwalidzi, nie będący emerytami lub rencistami, na podstawie:

- Zaświadczenia lub legitymacji o przyznaniu uprawnień oraz orzeczenia komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia stwierdzającego zaliczenie do jednej z grup inwalidzkich.
- Orzeczenia wojskowej komisji lekarskiej, orzeczenia komisji lekarskiej służby MSW albo dowodu osobistego z wpisem o zaliczeniu na trwale do I lub II grupy inwalidzkiej.

Zwolnienie przysługuje bez względu na to, czy książeczka opłat jest wystawiona na kombatanta lub inną osobę uprawnioną, czy na jego małżonka, który wspólnie z nim zamieszkuje.

Wdowy, wdowcy – emeryci, renciści pozostali po kombatantach i innych osobach uprawnionych (zgodnie z Dz. U. 1997 r. Nr 142 poz. 950 z późn. zm.) na podstawie:

- Zaświadczenia lub legitymacji potwierdzającej uprawnienia oraz dowodu otrzymania emerytury (renty) za ostatni miesiąc.

Inwalidzi wojenni i wojskowi na podstawie:

- Książeczki inwalidy wojskowego lub wojennego, wystawionej przez ZUS.

Aby uzyskać zwolnienie należy przedstawić odpowiedni, wymieniony powyżej, dokument potwierdzający stopień niepełnosprawności / grupę inwalidzką w urzędzie pocztowym w miejscu stałego pobytu. Zwolnienie od opłaty następuje od początku miesiąca, następującego po miesiącu, w którym przedstawiono odpowiednie dokumenty.

Ulgowe bilety do muzeów

(Dz.U.z 1997 r., Nr 130, poz. 854)

Dotychczas o ulgach decydowały same muzea i w związku z tym nie do wszystkich można było wejść za niższą opłatą. Od 7 listopada 1997 r. wprowadzenie ulgowych opłat jest obowiązkiem muzeów państwowych (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16.10.1997 r.).

Ulgowe bilety mogą kupować: osoby niepełnosprawne wraz z opiekunem oraz renciści, emeryci, nauczyciele wszystkich szkół, studenci i uczniowie.

W bibliotece i muzeum

Osoby niewidome mogą korzystać z bibliotek przystosowanych do ich potrzeb. Zadania te spoczywają na Centralnej Bibliotece Niewidomych, która zapewnia obsługę biblioteczną niewidomych oraz koordynuje działalność pokrewnych bibliotek i instytucji. Ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach kwalifikuje osoby niepełnosprawne do specjalnych grup użytkowników.

Osoby niepełnosprawne są również uprawnione do ulgowych wstępów do muzeów. Uprawnienie to wynika z przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 października 1997 r. w sprawie określenia grup osób, którym przysługuje ulga w opłacie lub zwolnienie z opłat za wstęp do muzeów państwowych i dotyczy emerytów, rencistów, inwalidów oraz osób niepełnosprawnych wraz z opiekunami. Opłata ulgowa za wstęp do muzeum przysługuje za okazaniem stosownych dokumentów.

Tańsze wyjazdy za granicę

Osoby niepełnosprawne mogą liczyć na preferencje, gdy starają się o paszport. Zgodnie bowiem z par. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 lutego 2003 r. w sprawie opłat paszportowych, ulgową opłatę w wysokości 50% stawki pobiera się od osób niepełnosprawnych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r., a także od współmałżonka tych osób, pozostających na ich wyłącznym utrzymaniu oraz osób korzystających z pomocy społecznej w formie zasiłków stałych.

Opłatę paszportową wpłaca się do kasy właściwego organu paszportowego lub na rachunek bankowy tego organu. W razie zbiegu tytułów uprawnionych do ulgowej opłaty, przysługuje tylko opłata paszportowa.

Przywileje w czasie podróży

Niepełnosprawni w czasie podróży mogą liczyć na różnego rodzaju uprawnienia. Występując w roli kierowcy, są zwolnieni z pewnych wymogów obowiązujących użytkowników dróg, z drugiej strony jako pasażerowie mają prawo do ulgowych przejazdów i odpowiednich warunków w czasie podróży. Osoba niepełnosprawna o obniżonej sprawności ruchowej może pod warunkiem zachowania szczególnej ostrożności nie stosować się do niektórych znaków drogowych dotyczących zakazu ruchu lub postoju, w zakresie określonym przepisami rozporządzenia ministrów infrastruktury oraz spraw wewnętrznych i administracji z dnia 31 lipca 2002 r. w sprawie znaków i sygnałów. Zwolnienie to dotyczy także kierowcy przewożącego osobę o obniżonej sprawności ruchowej oraz pracowników zajmujących się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych pozostających pod opieką tych placówek.

Instytucje do których można się odwołać:

- Rzecznik Praw Obywateli Niepełnosprawnych ul. Konwiktorska 7, 00-216 Warszawa.
- Rzecznik Praw Obywatelskich, Al. Solidarności, 00-090 Warszawa.
- Biuro Skarg i Listów Kancelarii Prezydenta RP, ul. Wiejska 10, 00-902 Warszawa.
- Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych, ul. Gałczyńskiego 4, 00-935 Warszawa, tel. 022/826-16-61.
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, al. Jana Pawła II 1, 00-828 Warszawa, tel. 022/505-55-00.

Taryfa przewozu osób w Komunikacji Miejskiej organizowanej przez miasto Rybnik

Prawo do ulgowych lub bezpłatnych przejazdów w komunikacji miejskiej ustalają władze danego miasta, dlatego w różnych miastach Polski osoby niepełnosprawne mogą korzystać z innych zwolnień.

Uprawnienia do jednorazowych i okresowych przejazdów bezpłatnych posiadają:

- 1) posłowie na Sejm RP i senatorowie RP – na podstawie ważnej legitymacji,
- 2) inwalidzi wojenni i wojskowi oraz osoby zrównane w uprawnieniach z inwalidami wojskowymi – na podstawie ważnej książki inwalidy wojennego (wojskowego) wydanej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych,
- 3) przewodnicy towarzyszący inwalidom wojennym zaliczonym do I grupy inwalidzkiej lub

całkowicie niezdolnym do pracy i jednocześnie niezdolnym do samodzielnej egzystencji – na podstawie książki inwalidy wojennego z odpowiednim wpisem,

4) osoby powołane do czynnej służby wojskowej w czasie ogłoszenia mobilizacji lub w czasie wojny – na podstawie karty powołania,

5) dzieci do czwartego roku życia – na podstawie oświadczenia osoby opiekującej się w trakcie podróży,

6) osoby o znacznym stopniu niepełnosprawności, ociemniali i niewidomi całkowicie niezdolni do pracy i jednocześnie niezdolni do samodzielnej egzystencji wraz z przewodnikiem towarzyszącym, na podstawie e-Karty imiennej wydanej na podstawie jednego z poniższych dokumentów:

a) legitymacji osoby niepełnosprawnej wydanej przez właściwy zespół orzekania o stopniu niepełnosprawności,

b) legitymacji Polskiego Związku Niewidomych lub legitymacji Związku Ociemniałych Żołnierzy RP z odpowiednią adnotacją,

c) legitymacji inwalidy z wpisem właściwego organu o znacznym stopniu niepełnosprawności,

d) legitymacji emeryta-rencisty z wpisem właściwego organu o znacznym stopniu niepełnosprawności,

e) orzeczenia komisji lekarskiej ds. inwalidztwa i zatrudnienia lub wojskowej komisji lekarskiej stwierdzający zaliczenie do I grupy inwalidów wraz z dokumentem tożsamości,

f) orzeczenia lekarza orzecznika ZUS lub lekarza rzeczoznawcy KRUS, stwierdzającego całkowitą niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji,

7) dzieci i młodzież dotknięta inwalidztwem lub niepełnosprawna oraz uczniowie szkół specjalnych przy przejazdach z miejsca zamieszkania lub pobytu do przedszkola, szkoły, placówki opiekuńczo-wychowawczej, ośrodka rehabilitacji, ośrodka rehabilitacyjno-wychowawczego, domu pomocy społecznej, ośrodka wsparcia, zakładu opieki zdrowotnej, poradni psychologiczno-pedagogicznej i z powrotem – na podstawie e-Karty imiennej wydanej na podstawie legitymacji lub innego dokumentu wystawionego przez właściwy organ lub instytucję,

8) rodzice i opiekunowie dzieci i młodzieży dotkniętych inwalidztwem lub niepełnosprawnymi albo uczniów szkół specjalnych przy przejazdach, o których mowa w pkt.7 – na podstawie e-Karty imiennej wydanej na podstawie dokumentu wystawionego przez właściwy organ lub instytucję,

9) osoby po ukończeniu 70 roku życia, urodzone w 1938 r. i później – na podstawie e-Karty imiennej, natomiast osoby urodzone wcześniej, na podstawie dowodu osobistego lub innego dokumentu ze zdjęciem potwierdzającego datę urodzenia,

- 10) kierowcy obsługujący linie komunikacji miejskiej, z miejsca zamieszkania do miejsca pracy – na podstawie e-Karty imiennej wydanej na podstawie właściwego zaświadczenia o zatrudnieniu,
- 11) honorowi dawcy krwi z przyznaną odznaką „Zasłużony Honorowy Dawca Krwi I Stopnia – na podstawie e-Karty imiennej wydanej na podstawie legitymacji PCK Zasłużony Dawca Krwi I Stopnia.
- 12) żołnierze odbywający zasadniczą (niezawodową) służbę wojskową – na podstawie książeczki wojskowej,

Uprawnienia do przejazdów ulgowych posiadają:

- 1) kombataneci wojenni oraz osoby posiadające równorzędne uprawnienia – na podstawie legitymacji wydanej przez jedną z następujących instytucji: ZUS, Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, Ministerstwo Pracy i Polityki Socjalnej,
- 2) studenci publicznych i niepublicznych szkół wyższych – na podstawie ważnej legitymacji studenckiej,
- 3) słuchacze kolegiów nauczycielskich i nauczycielskich kolegiów języków obcych – na podstawie ważnej legitymacji wystawionej przez właściwy organ,
- 4) dzieci powyżej 4 roku życia do momentu ukończenia nauki w szkole podstawowej, gimnazjum, szkole ponadgimnazjalnej, nie dłużej niż do ukończenia 24-go roku życia – na podstawie e-Karty imiennej wydanej na podstawie legitymacji lub innego dokumentu wystawionego przez właściwy organ lub instytucję,
- 5) emeryci po ukończeniu odpowiednio: 60 lat w przypadku kobiety i 65 lat w przypadku mężczyzny – na podstawie e-Karty imiennej wydanej na podstawie dokumentu stwierdzającego datę urodzenia,
- 6) renciści mający ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy – na podstawie e-Karty imiennej wydanej na podstawie legitymacji rencisty lub orzeczenia lekarza orzecznika ZUS.”

4. Osoby o których mowa w ust. 2 i 3 w przypadku posiadania imiennej „e – Karty”, na której zapisano informacje o przysługujących ulgach, zwolnione są z obowiązku okazywania rewizorowi dokumentów potwierdzających posiadane uprawnienia⁹.

⁹ Regulamin Przewozu Osób, Bagażu lub Zwierząt oraz wysokości opłat w Komunikacji Miejskiej organizowanej przez Zarząd Transportu Zbiorowego – tekst jednolity – stan na dzień 01.09.2007 r. na podstawie Uchwały Nr 804/XLIX/2006 Rady Miasta Rybnika z dnia 13 września 2006, po uwzględnieniu zmian wprowadzonych uchwałami: Nr 825/L/2006 z 25.10.2006 r., Nr 50/IV/2007 z 17.01.2007 r., Nr 151/XI/2007 z 27.06.2007 r.

Kalendarium dni osób chorych i niepełnosprawnych

- 4 stycznia rocznica urodzin Braille’a
- 26 stycznia Polski Związek Transplantacji
- 26 stycznia Międzynarodowy Dzień Zapobiegania Narkomanii
- Ostatnia niedziela stycznia Światowy Dzień Chorych Na Trąd
(w Indii obchodzony 30 stycznia w dniu urodzin Gandhiego)
- 4 lutego Światowy Dzień Walki z Rakiem
- 11 lutego Światowy Dzień Chorego
- 14 lutego Dzień Chorego na Padaczkę
- 23 lutego Ogólnopolski Dzień Walki z Depresją
- 1 marca Światowy Dzień Walki z Otyłością
- 18 marca Europejski Dzień Mózgu
- 21 marca Światowy Dzień Zespołu Downa
- Trzecia niedziela marca Międzynarodowy Dzień Inwalidów i Ludzi
Niepełnosprawnych
- 24 marca Światowy Dzień Gruźlicy
- 7 kwietnia Światowy Dzień Zdrowia
- 7 kwietnia Światowy Dzień Chorego Psychiczenie
- 11 kwietnia Międzynarodowy Dzień Cierpiących na Chorobę
Parkinsona
- 3 maja Światowy Dzień Astmy
- 5 maja Dzień Godności Osoby z Niepełnosprawnością Intelektualną
(Europejski Dzień Walki z Dyskryminacją Osób Niepełnosprawnych)
- 24 czerwca Światowy Dzień Chorych na Osteoporozę
- 15 września Europejski Dzień Prostaty
- Druga niedziela września Dzień Solidarności z Osobami Chorymi na
Schizofrenię
- 21 września Światowy Dzień Alzheimerera
- 24 września Światowy Dzień Serca

- **Czwarta niedziela września Międzynarodowy dzień Głuchego**
- **1 października Międzynarodowy Dzień Osób Starszych**
- **1 października Światowy Dzień Świadomości Zapalenia Wątroby**
- **10 października Światowy dzień Zdrowia Psychicznego**
- **12 października Światowy Dzień Reumatyzmu**
- **Drugi czwartek października Światowy Dzień Wzroku**
- **15 października Międzynarodowy Dzień Białej Laski**
- **17 października Dzień Walki z Rakiem Piersi (ogłoszony przez prezydenta RP Aleksandra Kwaśniewskiego w 1997 r.)**
- **22 października Międzynarodowy Dzień Osób Jąkających się**
- **13 listopada Międzynarodowy Dzień Niewidomych**
- **14 listopada Światowy Dzień Walki z Cukrzycą (w Polsce obchodzony również 27 czerwca)**
- **1 grudnia Światowy Dzień Zapobiegania AIDS**
- **Pierwszy tydzień grudnia Europejski Tydzień Autyzmu**
- **1-10 grudnia Dni Walki z Gruźlicą i Chorobami Płuc**
- **3 grudnia Światowy Dzień Osób Niepełnosprawnych**
- **5 grudnia Międzynarodowy Dzień Pomocy Cierpiącym (Dzień Wolontariusza)¹⁰**

Opracowała:

Imelda Syrnik – Pracownik Socjalny Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Rybniku.

Tel. 32 4260033

Pełnomocnik ds. Osób Niepełnosprawnych Powiatu Rybnickiego,

¹⁰ Magazyn Niepełnosprawnych, Ich Rodzin i Przyjaciół INTEGRACJA Nr 3/2007

Uchwała Nr VII/46/11
Rady Powiatu w Rybniku
z dnia 20 maja 2011 r.

w sprawie utworzenia Szkoły Specjalnej Przysposabiającej do pracy w Zespole Szkół Specjalnych w Czerwionce - Leszczynach

Na podstawie art. 12 pkt 8 lit. i ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity Dz. U. z 2001 r. nr 142, poz. 1592 z późn. zm.) oraz art. 58 ust. 1 i 6 i art. 62 ust. 5 w związku z art. 5 ust. 2 pkt 1, ust. 5a, art. 5a ust. 2 pkt 2 i art. 5c pkt 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz. U. z 2004 r. nr 256 poz. 2572 z późn. zm.) na wniosek Zarządu Powiatu Rada Powiatu uchwala, co następuje:

§ 1

1. Tworzy się z dniem 1 września 2011 roku Szkołę Specjalną Przysposabiającą do pracy w Czerwionce – Leszczynach, której ukończenie umożliwia uzyskanie świadectwa potwierdzającego przysposobienie do pracy w gospodarstwie domowym.
2. Z dniem utworzenia w/w szkoła zostaje włączona do Zespołu Szkół Specjalnych w Czerwionce – Leszczynach.
3. Nadaje się szkole, o której mowa w ust. 1 akt założycielski w brzmieniu określonym w załączniku Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2

Organizację Szkoły Specjalnej Przysposabiającej do pracy określa statut będący załącznikiem Nr 2 do niniejszej uchwały

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Rybniku.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Jan Tokarz

RADA PRAWNY

Bartłomiej Stanczyk